

CAMPUS
HELSINGBORG

Institutionen för service management
och tjänstvetenskap

Examensarbete för kandidatexamen

Sommaren - “ett självspelande piano”

En studie om hållbarhetsarbete på en
säsongsbaserad landsbygdsdestination

Hanna Johansson
Wilma Karlsson

Antal ord: 13 163

Gruppenr: 24

Handledare:

Josefine Östrup-Backe

Examensarbete

VT 2022

Förord

Denna kandidatuppsats har arbetats fram under tre intensiva månader som avslutande del på våra tre år på kandidatprogrammet service management vid Lunds universitet, Campus Helsingborg. Med detta förord vill vi rikta ett stort tack till alla som bidragit till detta arbete.

Vi vill först och främst rikta stort tack till *Näringslivsutvecklaren, Miljöstrategen, Campingchefen, Naturguiden, Projektsamordnaren* och *Krögaren* för att ni deltog i våra intervjuer och bidrog med era kunskaper och erfarenheter. Utan er hade studien inte varit möjlig.

Vidare vill vi även tacka vår handledare Josefine Östrup-Backe för stöttning, vägledning och tips genom arbetets gång. Tack för dina värdefulla insikter kring landsbygdsturism, hållbarhet och turismutveckling.

Slutligen vill vi också passa på att tacka våra nära och kära för tålamod och stöttning – och be om ursäkt för att vi varit så upptagna att vi inte svarat när ni ringt, vi hörs på fredag!

Hanna Johansson & Wilma Karlsson

Lunds Universitet, Campus Helsingborg

Maj 2022

Sammanfattning

Titel	Sommaren - “ett självspelande piano”. En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination
Författare	Hanna Johansson & Wilma Karlsson
Handledare	Josefine Östrup-Backe
Nivå	Kandidatuppsats, 15 hp. Institutionen för service management och tjänstvetenskap, Lunds universitet, Campus Helsingborg.
Nyckelord	Hållbar utveckling, ekologisk hållbarhet, social hållbarhet, säsongsturism, säsongsproblematik, värdeskapande
Syfte	Syftet med denna studie är att undersöka hur turismaktörer på en säsongdestination arbetar med hållbar utveckling och hur de hanterar problematik kring säsongvariationer. Vi vill mer specifikt undersöka vilken roll de sociala och miljömässiga hållbarhetsaspekterna har i arbetet med hållbar utveckling. Genom exemplet Kullahalvön kommer vi att illustrera hur en säsongdestination bemöter möjligheter och utmaningar med hållbar utveckling.
Frågeställningar	Hur arbetar turismens aktörer för en miljömässigt och socialt hållbar utveckling i kontexten av säsongsbaserad turism? Vilka möjligheter och utmaningar finns det med att verka på en säsongdestination? På vilka sätt sker samverkan mellan olika aktörer på en säsongdestination för att möjliggöra värdeskapande för turisterna?
Metod	Studien baseras på en kvalitativ forskningsansats där det empiriska materialet samlats in genom semistrukturerade intervjuer och dokumentanalyser.
Teori	Studien utgår från teorier om hållbar utveckling, värdeskapande, samverkan på en landsbygdsdestination samt säsongsturism och den problematik som den genererar. Problematiken berör överbelastning, turismens bärkraft (Tourism Carrying Capacity) och livskvalitet (Quality of Life).
Slutsatser	Denna studie har funnit att hållbarhetsarbetet inte påverkas markant av säsongvariationer. Det miljömässiga arbetet får större utrymme än det sociala och grundar sig till stor del i utbildning. Socialt hållbarhetsarbete sker via engagemang och samverkan med olika intressenter. Vidare visar resultatet att säsongvariationer medför både möjligheter och utmaningar. Samverkan har varit återkommande genom studien och har stor betydelse för de värdeskapande processerna.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemformulering	3
1.3 Syfte och frågeställningar	3
2. Metod	5
2.1 Val av metodologisk ansats	5
2.1.1 Val av studieobjekt	5
2.2 Semistrukturerade intervjuer	6
2.2.1 Genomförande av intervjuer	7
2.3 Kvalitativ innehållsanalys	8
2.4 Bearbetning av material	8
2.5 Etiska förhållningssätt	9
3. Teoretisk referensram	10
3.1 Hållbar landsbygdsturism	10
3.1.1 En värdeskapande landsbygd	11
3.2 En introduktion till säsongvariationer	13
3.2.1 Överturism i en landsbygdscontext	14
3.2.2 Samhället och turismen	15
4. Analys	17
4.1 Med miljön i fokus	17
4.1.1 “Det handlar om att synliggöra en problematik”	20
4.2 Social hållbarhet – hur då?	23
4.2.1 “Är det trevligt att bo här så är det trevligt att besöka”	25
4.3 Säsongsturismens verklighet	27
4.3.1 Balansgången mellan möjligheter och utmaningar	30
4.3.2 Ett delat mål är ett enat mål	33
5. Slutsatser och diskussion	36
5.1 Slutsatser	36
5.2 Diskussion	37
5.2.1 Vi blickar bortom Kullahalvön	39
5.3 Förslag till vidare forskning	40
6. Källförteckning	41
Bilagor	
Bilaga 1 - Missivbrev	
Bilaga 2 - Intervjuguide	

1. Inledning

Det inledande avsnittet kommer att redogöra för problemområdets bakgrund och det aktuella forskningsläget kring hållbar utveckling, semestertrender och vilka negativa konsekvenser turismen kan medföra. Vidare presenteras de bakomliggande problem som ligger till grund för studiens syfte och frågeställningar.

1.1 Bakgrund

Hållbar utveckling definieras som “en utveckling som tillfredsställer behoven hos dagens generation utan att äventyra möjligheten att tillgodose behoven hos kommande generationer” (WCED 1987). Forskningen innan år 1987 separerade de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet, men med begreppet hållbar utveckling skapades ett holistiskt perspektiv som ger förutsättningar att agera för allmänhetens gemensamma intresse (ibid.). I takt med att hållbarhet blir en allt mer uppmärksam konkurrensfördel bland företag krävs en fördjupad kunskap för att det ska kunna uppnås. Cavagnaro (2018, s. 2) belyser att hållbarhet kräver ett värdeskapande från organisationer, inte bara inom den ekonomiska utan även den miljömässiga och sociala dimensionen. Författaren (2018, s. 2) påpekar att ett värdeskapande inom samtliga dimensioner krävs för att aktörer ska kunna verka i samhället utan för stor negativ påverkan på miljö och samhälle. Den miljömässiga aspekten av hållbarhet fick stor uppmärksamhet år 2016 i samband med att Parisavtalet började gälla (ibid.). Parisavtalet är ett klimatavtal för alla världens länder och den viktigaste delen beskrivs vara “att begränsa den globala uppvärmningen genom att minska utsläppen av växthusgaser” (Naturvårdsverket u.å). Den sociala hållbarhetsaspekten innebär bland annat att ta hänsyn till människors välbefinnande, rättigheter och behov. Cavagnaro (2018, s. 208) påpekar att turismsektorn är en av de största arbetsgivarna i samhället och har därför ett stort ansvar kring den sociala hållbarheten. I och med att det inhemska resandet har ökat (Åttingsberg 2020), innebär ett fokus på social och miljömässig hållbarhet större ansträngningar från samtliga företag inom besöksnäringen.

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

Turistdestinationer i Sverige har de senaste åren sett en växande trend kring hemester och att besöka närliggande utflyktsmål. Visit Sweden (2021a) har tidigare haft uppdraget att marknadsföra Sverige internationellt men till följd av Coronapandemins tunga påverkan har deras uppdrag utvecklats till att även inkludera inhemska turister. Uppdraget har utvecklats för att skapa attraktion kring Sverige som resmål, även för svenska resenärer, vilket kan medföra att hemester-trenden håller i sig (Visit Sweden 2021b.). De senaste två årens ökade besöksstryck har visat vilken påfrestning turismen kan innebära på destinationer. Därför blir det allt viktigare för verksamheter att, på ett integrerat sätt, arbeta med hållbarhet för att bli socialt, lokalt och ekonomiskt starka på lång sikt (ibid.). Däremot kan hållbarhetsarbete medföra nya utmaningar för besöksnäringen, till stor del i relation till den sociala och miljömässiga hållbarhetsdimensionen. Visit Swedens uppdrag omfattar ett förlängande av de svenska turistsäsongerna samt stimulering av de inhemska turisterna vilket kan innebära stora utmaningar kring just hållbarhetsarbete (ibid.).

Forskningen beskriver att säsongsturism innebär ojämn distribuering av turistaktiviteter på en särskild destination (Martín Martín, Salinas Fernández, Rodríguez Martín & Ostos Rey 2020). Det leder till ojämna perioder av besöksmängd och flöden. Författarna (2020) påpekar att sådana säsongsvariationer kan försvåra arbetet med hållbar turismutveckling eftersom variationerna har stor påverkan på ekonomin, miljön och samhället. Däremot menar forskning att turismutvecklingens förutsättningar att lyckas blir högre när de får stöd från lokalbefolkningen (Kim, Kang, Park & Kang 2021). Lokalbefolkningen påverkas på olika sätt när besöksantalet överstiger platsens kapacitet. När överbelastning sker syns, enligt Kim, Kim och Woo (2021), tecken på överturism. Ett fenomen som kan tänkas bidra till överturism är turistifiering vilket uppstår när destinationer vill upplevas mer attraktiva för turister. De ökade nivåerna av turistflöden innebär en större påfrestning på destinationen och efterlämnar problem kopplat till bland annat växthusgasutsläpp, trängsel och nedskräpning (Cassinger & Nilsson 2021). Ökade turistflöden beskrivs även påverka lokalbefolkningens livskvalitet (Kim et al. 2021). Samtidigt hävdar forskarna (2021) att turism- och projektutveckling kan leda till lönsamhet för både lokalbefolkningen och destinationen eftersom sådana satsningar kräver hållbara förbättringar som ökar destinationens kapacitet utan att försämra livskvaliteten för lokalbefolkningen.

1.2 Problemformulering

I takt med att beläggningen på svenska turistdestinationer ökar, inte minst efter den inhemska reseboom som uppstod till följd av Corona-restriktionerna (Åttingsberg 2020), ökar även pressen på destinationerna att bedriva hållbara verksamheter. Besöksnäringen är en omfattande bransch där aktörerna behöver bemöta det ökande turistflödet utifrån de möjligheter och utmaningar det skapar (Cassinger & Nilsson 2021; Kim et al. 2021). Hållbar utveckling är dock ett komplext begrepp och i relation till den ökade turismen i Sverige är det intressant att studera hur destinationer fortsatt kan bedriva ett hållbart arbete. Specifikt kan det vara av intresse att se till hur detta arbete utförs på säsongdestinationer i en landsbygdscontext. Dessa platser har under pandemin upplevt ett högre besöksflöde vilket har inneburit överbelastning av platsens resurser för många destinationer (Hansen, Beery, Fredman & Wolf-Watz 2022). När det gäller landsbygdsdestinationer kan det tänkas att de sällan är utformade för att ta emot ett större antal besökare under samma period. Det finns därmed en risk att dessa destinationer har kommit att stöta på en allt större säsongproblematik i och med den ökade hemester-trenden. Aktuell forskning (Cassinger & Nilsson 2021; Jover & Diaz-Parra 2022; Nilsson 2020) har studerat överturism i storstäder, däremot finns det mindre forskning gällande överbelastning på landsbygden. För det första tycks forskningen som nämns i avsnitt 1.1 generellt behandla säsongvariationer och hållbar utveckling separat. För det andra finner vi ett glapp gällande dessa två ämnen i en landsbygdscontext. Följaktligen vill vi bidra till en ökad kunskap inom fältet och kommer att undersöka hur hållbarhetsarbete bedrivs på en säsongdestination, med fokus på de miljömässiga och sociala aspekterna av hållbarhet samt hur säsongvariationer påverkar destinationens samtliga intressenter.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur turismaktörer på en säsongdestination arbetar med hållbar utveckling, specifikt vill vi undersöka vilken roll de miljömässiga och sociala hållbarhetsaspekterna har i arbetet med hållbar utveckling. Vi vill även undersöka hur aktörerna hanterar och påverkas av säsongvariationer. Genom exemplet Kullahalvön kommer vi att

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

illustrera hur en säsongdestination bemöter möjligheter och utmaningar med hållbar utveckling.

För att besvara studiens syfte har följande frågeställningar formulerats:

- Hur arbetar turismens aktörer för en miljömässigt och socialt hållbar utveckling i kontexten av säsongsbaserad turism?
- Vilka möjligheter och utmaningar finns det med att verka på en säsongdestination?
- På vilka sätt sker samverkan mellan olika intressenter på en säsongdestination för att möjliggöra värdeskapande för turisterna?

2. Metod

Följande avsnitt beskriver den metodologiska ansats som låg till grund för hur det empiriska och teoretiska materialet samlats in och analyserats. Även de faktorer som låg till grund för valet av studieobjekt presenteras. Vidare förklaras de metoder som använts för insamling av det empiriska materialet. Avsnittet avslutas med en diskussion om studiens etiska förhållningssätt samt en reflektion av det metodologiska valet.

2.1 Val av metodologisk ansats

Studien syftar till att generera en djupare förståelse kring hur en destination arbetar med hållbarhet och säsongsvariationer. Vidare fokuserar studien även på hur aktörer arbetar för att tillgodose samtliga behov och önskemål från såväl turister som lokalbefolkningen. Med hjälp av ett tolkande och förstående synsätt kan studiens problemområde analyseras eftersom det grundar sig i hur aktörer, alltså människor, väljer att agera. Studien utgick således från en kvalitativ och tolkande ansats vilket enligt Alvehus (2019, s. 23) är positivt när man vill få en mer nyanserad förståelse för omvärlden. Studien utfördes genom en abduktiv ansats vilket beskrivs som ett angreppssätt där forskaren löpande samlar in teori för att stödja de empiriska fynden (Bryman 2018, s. 478). Därför utvecklades vårt teoretiska material i takt med att det empiriska materialet samlades in. Semistrukturerade intervjuer och dokumentanalyser har använts för att angripa studiens problemområde och beskrivs mer ingående i avsnitt 2.2 och 2.3.

2.1.1 Val av studieobjekt

Destinationen Kullahalvön valdes ut som ett illustrerande exempel för studien. Kullahalvön är ett populärt besöksmål i nordvästra Skåne som kännetecknas av stillsam natur och vackra vyer. Parallellt med en sådan beskrivning är det en destination som påverkas av säsongsturism (Vahtera 2021, s. 34). Personer som arbetar inom verksamheter kopplade till turism på Kullahalvön valdes ut och kontaktades för en eventuell intervju. I studien eftersträvades ett deltagande från personer som har kännedom om och erfarenhet av turism eller destinationsutveckling på den valda destinationen. Följaktligen har studien utgått från ett målstyrt, teoretiskt urval vilket innebär att intervjuobjekt väljs utifrån grundkriterier som möjliggör ett besvarande av studiens

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

forskningsfrågor (Bryman 2018, s. 498). Det initiala urvalet kom att kompletteras av ett snöbollsurval vilket Bryman (ibid. s. 504) beskriver som en teknik där de från början utvalda personerna föreslår andra deltagare med relevans för studien. Rekommendationerna möjliggjorde att fler personer kunde inkluderas i intervjumomentet. Vidare baserades urvalet för dokumenten på de uppgifter som framkom under intervjuerna och användes i ett kompletterande syfte.

2.2 Semistrukturerade intervjuer

Det empiriska materialet har huvudsakligen samlats in genom semistrukturerade intervjuer. Enligt Kvale och Brinkmann (2014, s. 143) är kvalitativa intervjuer en fördelaktig metod vid studier där syftet är att granska hur något upplevs, görs eller ter sig. För att skapa en någorlunda struktur på intervjuerna användes en intervjuguide (se bilaga 2) som skapades utifrån fem teman: hållbar utveckling, säsongsturism, turismens effekter, ansvar och framtidssyn. Semistrukturerade intervjuer grundar sig i utvalda teman men ger också intervjupersonen frihet att formulera sina svar (Bryman 2018, s. 563). Möjligheten att anpassa frågor efter svar möjliggjorde en mer flexibel typ av intervju. Eftersom studien utgick från ett intresse i aktörers egna formuleringar och berättelser var semistrukturerade intervjuer ett idealt tillvägagångssätt. De aktörer som intervjuades var en representant från Länsstyrelsen i Skåne, två representanter från Höganäs kommun samt tre aktörer som arbetar inom turismsektorn på Kullahalvön.

Respondent	Datum för intervju	Intervjutid	Alias
Höganäs kommun	19 april 2022	81 minuter	Näringslivsutvecklaren
Höganäs kommun	19 april 2022	81 minuter	Miljöstrategen
Länsstyrelsen	27 april 2022	57 minuter	Projektsamordnaren
Aktör 1 Kullahalvön	26 april 2022	33 minuter	Naturguiden
Aktör 2 Kullahalvön	20 april 2022	47 minuter	Campingchefen
Aktör 3 Kullahalvön	5 maj 2022	55 minuter	Krögaren

Tabell 1: Sammanfattande information om intervjuerna

2.2.1 Genomförande av intervjuer

Den initiala kontakten med respondenterna skedde via ett mejl som introducerade författarna och studiens syfte. De tillfrågade som hade möjlighet att delta fick därefter ett mer detaljerat mejl med information om Vetenskapsrådets forskningsetiska principer, en förfrågan om godkännande till att spela in intervjun samt inbokning av intervjutid. Intervjuerna som genomfördes omfattade 4 timmar och 36 minuter vilket resulterade i 96 sidor transkribering. Respondenterna fick själva välja om de föredrog en digital eller fysisk träff. Majoriteten av intervjuerna genomfördes via Zoom, endast två av sex intervjuer utfördes vid ett fysiskt möte. Trost (2010, s. 65) belyser vikten av att låta respondenten välja en miljö där denne känner sig trygg, vilket grundlade beslutet om att låta samtliga respondenter välja vilket sätt de ville genomföra intervjun. Intervjuer som genomförs via digitala hjälpmedel är betydligt mer flexibla och är mindre tidskrävande (Bryman 2018, s. 593). Just dessa aspekter visade sig vara viktiga för respondenterna eftersom flertalet befann sig i uppstarten av säsongen vid tiden för intervju. Det digitala tillvägagångssättet underlättade genomförandet av studien och tillät att fler respondenter hade tid och möjlighet att delta. Det är dock viktigt att poängtera att användandet av en digital plattform kan innebära eventuella problem gällande dålig mottagning och kvalitetsförsämringar, något som påpekas av Bryman (ibid.). Störningar i mottagningen upplevdes vid två av intervjuerna men var emellertid inget som påverkade kvaliteten av de digitala intervjuerna.

Intervjuerna spelades in för att underlätta transkriberingsprocessen vilket, som tidigare nämnt, gjordes med respondenternas godkännande. Alvehus (2019, s. 89) belyser att inspelningen kan ge en trygghet för den intervjuade eftersom dennes svar kommer att registreras ord för ord, vilket kan tänkas generera en mer sanningsenlig återgivning av vad som sagts. Vidare påpekar Kvale och Brinkmann (2014, s. 219) att registreringen av intervjuer med hjälp av ljudbandspelare ger intervjuaren möjlighet att koncentrera sig på dynamiken i intervjun utan att störas av stressen att ta anteckningar och dylikt. Således gav inspelningen ett gott underlag för transkriberingen. Transkriberingsprogrammet i Microsoft Word användes som hjälpmedel i processen och kortade ned den avsevärt.

2.3 Kvalitativ innehållsanalys

De kvalitativa intervjuerna kompletterades med sex dokument för att fördjupa studiens analys. De dokument som valdes ut var två hemsidor: Green Key och Nature's Best Sweden, tre artiklar: två från HK Magasinet och en från Dagens Samhälle samt ett miljöprogram från Höganäs kommun. Dokument kan betraktas som fönster till sociala och organisatoriska verkligheter och kan tänkas representera olika faser och grundsyner hos en organisation (Bryman 2018, s. 674). Samtliga dokument som användes var tillgängliga för offentligheten och baserades på den information som framkom under intervjuerna. Dokumenten som använts kompletterar främst uppgifter om det miljömässiga och sociala hållbarhetsarbetet. Således innefattar dokumenten fakta om certifieringar och hållbarhetsinitiativ. För att analysera de utvalda dokumenten valdes kvalitativ innehållsanalys som tillvägagångssätt. Det för att underlätta studiens analysarbete i sin helhet. Bryman (ibid. s. 677) belyser att detta tillvägagångssätt innefattar ett sökande efter teman och därför ansågs det relevant för denna studie.

2.4 Bearbetning av material

Studiens empiriska insamling genererade ett brett underlag att använda för att genomföra analysen och besvara studiens frågeställningar. Den tematisering som gjordes vid konstruktionen av intervjuguiden kan ses som startpunkt för analysarbetet, något som Rennstam och Wästerfors stödjer (2015, s. 29). Transkriberingen utgjorde ytterligare ett steg mot en välstrukturerad och tematiserad analysprocess. Rennstam och Wästerfors (ibid. s. 69) beskriver att tematisering framkommer ur återkommande innehåll i materialet och är ett sätt att sortera kvalitativt material. De teman som valdes med grund i upprepande mönster i materialet (miljömässig och social hållbarhet, möjligheter och utmaningar med säsongsturism samt samverkan) markerades med olika färger i det utskrivna underlaget. Valet av teman baserades på studiens frågeställningar och syfte men beaktade även utvald teori. Vidare var det fördelaktigt att reducera det sorterade materialet. Rennstam och Wästerfors (ibid. s. 103) beskriver reduktion som ett tillvägagångssätt där författaren väljer ut ett antal delar som på ett rättvist och tydligt sätt representerar exempel för det material som används. Med hänsyn till att materialet komprimerades under arbetets gång var

vi noga med att aktivt säkerställa att den empiri som lyftes bort inte innehöll något av relevans för den framväxande analysen.

2.5 Etiska förhållningssätt

Inom kvalitativ forskning är det av hög relevans att förhålla sig till fyra etiska principer för att undvika en oetisk studie (Göransson 2019, s. 46). Det första är informationskravet vilket innebär att respondenterna ska informeras om studiens syfte, deras roll i studien och hur den ska genomföras (Bryman 2018, s. 170). Deltagarna ska även informeras om att det är frivilligt att delta och att de har rätt att avbryta när som helst utan specifik anledning. Det andra kravet handlar om informerat samtycke samt att respondenterna ska ha tillräckligt med information för att kunna ta ett rationellt beslut om att delta eller inte (ibid. s. 175). Under studiens gång har deltagarna blivit informerade om detta, bland annat i missivbrevet samt genom ett informationsmejl innan intervjun. Förfrågan om inspelning av intervju har gjorts i missivbrevet men även muntligt i samband med intervjun för att säkerställa att deltagarna inte ändrat sitt samtycke. Det tredje kravet understryker vikten av konfidentialitet som grundar sig i att information om deltagarna ska förvaras och presenteras utan att de ska kunna identifieras av externa individer (Göransson 2019, s. 46). I praktiken innebär det att deltagarna anonymiseras av forskarna samt att insamlad data förvaras säkert (Bryman 2018, s. 173). Vid genomförandet av studien har konfidentialiteten säkerställts eftersom ingen obehörig haft åtkomst till materialet. Samtliga respondenter har anonymiserats för att minska risken för intern igenkänning. Slutligen finns nyttjandekravet vilket reglerar användandet av det insamlade materialet (Göransson 2019, s. 46). Kravet stadgar att materialet endast får användas i forskningssyfte vilket tillgodosetts eftersom det endast användes i forskningsändamål.

3. Teoretisk referensram

Teoriavsnittet består av två delar där den första delen presenterar hållbar utveckling med fokus på forskning om hållbar landsbygdsturism. Vidare beskriver första delen även värdeskapande och hur det relaterar till turismutveckling. Den andra delen presenterar ett antal effekter som säsongsturism kan innebära. Här läggs fokus på de teoretiska begreppen turismens bärkraft, turistifiering och livskvalitet.

3.1 Hållbar landsbygdsturism

Definitionen av hållbar turism är snarlik definitionen av hållbar utveckling som nämns i avsnitt 1.1. Det handlar om en turism som tar fullt ansvar för samtliga aspekter av nuvarande och framtida miljömässig, social och ekonomisk påverkan (UNWTO u.å). Denna definition av hållbar turism är också den definition som appliceras i denna studie. Den miljömässiga dimensionen handlar om att bruka naturens resurser på det mest gynnsamma sätt och samtidigt bevara den biologiska mångfalden och naturarvet (ibid.). Vidare beskriver Världsturismorganisationen (ibid.) att den sociala dimensionen innebär respekt och bevarandearbete för socio-kulturella aspekter av värdsamhällen. Den ekonomiska dimensionen innebär ett långsiktigt perspektiv på socio-ekonomiska fördelar för samtliga involverade intressenter samtidigt som ett arbete mot fattigdomsbekämpning är centralt (ibid.). Samtliga dimensioner är väsentliga för att uppnå hållbar turism. I denna studie är miljömässig och social dimension i fokus eftersom vi finner det intressant att studera hur aktörer i en landsbygdskontext arbetar utifrån dessa aspekter. Den ekonomiska dimensionen får endast lite uppmärksamhet i denna studie men vi är medvetna om att den inte går att förbigå eftersom den finns med som en drivkraft för hållbarhet. För att förstå definitionen av begreppet hållbar turism behöver vi se hur hållbar turism är en process och vilken roll aktörer har i den processen.

Hållbar turism innebär en ständigt pågående process (UNWTO u.å). Det är en viktig aspekt att belysa eftersom hållbar turism påverkas av utomstående faktorer inom de tre dimensionerna som nämns ovan. I processen är det aktörer på en destination som ger turister meningsfulla upplevelser samtidigt som de ökar turistens medvetenhet kring de hållbarhetsproblem som turismen innebär

(ibid.). Meningsfulla upplevelser går att relatera till begreppet värdeskapande (förklaras ingående i avsnitt 3.1.1) och hur det endast är kunden själv som bestämmer vad som är av värde, det vill säga vad som uppfattas vara en meningsfull upplevelse. McAreavey och McDonagh (2011) vidareutvecklar idén om hållbar turism som en process i och med att forskarna visar på dynamiken i hållbar turism utifrån att den ständigt byggs upp och byggs om av olika intressenter. För att lyckas erbjuda och genomföra värdeskapande gästupplevelser krävs ett engagemang från de involverade intressenterna (Bowen & Sotomayor 2021).

I denna studie utgår vi från turism i en landsbygdscontext. Landsbygdsturism innefattar aktiviteter som tar plats i icke-urbana områden där turistupplevelser är kopplade till natur, lantbruk och kultur (UNWTO u.å). Två faktorer verkar vara relevanta för att uppnå hållbar landsbygdsturism: samarbete och samsyn, vilka appliceras i denna studie. Forskningen visar att ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv på turism i en landsbygdscontext kräver att aktörer samarbetar och samråder med varandra (McAreavey & McDonagh 2011). Världsturismorganisationen håller med: hållbar landsbygdsturism kan enligt dem endast uppnås genom ett gemensamt arbete som inkluderar aktörer och andra intressenter (UNWTO u.å). Förhållandet mellan turism, miljö och lokalsamhällen beskrivs vara av väsentlig betydelse. Vidare konstaterar Albrecht, Haid, Finkler och Heimerl (2022) att samtliga intressenter bör ha en gemensam förståelse av hållbarhetsbegreppet. Forskarna (2022) betonar att olika perspektiv på begreppet kan leda till ineffektivitet inom kommunikation och samarbete. Forskningen av Albrecht et al. (ibid.) beskriver att en gemensam förståelse av hållbarhet kräver insatser från ledningsnivå, särskilt inom destinationsutveckling. Genom samarbete och samsyn kan aktörer på en landsbygdsdestination även tänkas bidra till turistens värdeskapande processer.

3.1.1 En värdeskapande landsbygd

Inom områden som innefattar relationen mellan värd och gäst talas det ofta om *värdeskapande*. Det är ett begrepp som är komplext att definiera men i denna studie används begreppet utifrån ett serviceperspektiv. Det är ett perspektiv som innebär ett fördjupat kundfokus vilket förutsätter att företaget har god kännedom om sina kunder, tillräckligt för att kunna stödja deras dagliga processer på ett lyckat sätt (Grönroos 2015, s. 9). Vidare beskriver författaren (ibid. s. 23) att

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

serviceperspektivet baseras på ett utifrån-och-in-perspektiv vilket innebär att företag fokuserar på kundens input för att möjliggöra stöd åt dessa nämnda processer. Forskningen belyser att värdeskapande är en process som omfattar ett agerande från både kund och aktör, vilket har kommit att kallas för värdesamskapande (Grönroos & Voima 2013). Däremot tydliggörs att det endast är kunden som bestämmer om ett värde skapats eller inte (Grönroos 2015, s. 25; Grönroos & Voima 2013). En sådan beskrivning kan anknytas till förklaringen om meningsfulla upplevelser som återges i slutet av avsnitt 3.1.

På de flesta turistdestinationer kommer gäster i kontakt med flera aktörer under sin vistelse vilket öppnar för det värdeskapande som beskrivits tidigare. Det som möjliggör värdeskapande är interaktionen mellan gäst och aktör (Grönroos & Voima 2013). Vidare poängterar Grönroos (2015, ss. 20-21) att interaktionen kan ge företag ett fördjupat service- och relationsperspektiv gentemot kunderna och kan skapa "win-win"-situationer. Vi har ovan uppmärksammat att endast kunden kan avgöra om ett värde skapats eller inte (Grönroos 2015, s. 25; Grönroos & Voima 2013) men det viktiga är att kunden inte ensam kan skapa det – den är beroende av en koordinerad samverkan. Även i en landsbygdscontext skapas värde när aktörer samverkar (Kronen 2018). Vidare påpekar författaren (2018) att lokalbefolkning, likväl som andra aktörer, har en väsentlig roll gällande värdeskapande inom turismutvecklingen på landsbygdsdestinationer. Enligt Thufvesson (2009, s. 26) kan platsens attraktivitet öka om aktörer nyttjar synergieffekter. Att samverka kan således vara ett sätt att skapa värde. Vid samverkan aktörer emellan och med hjälp av att kombinera deras resurser kan en lyckad destinationsutveckling uppnås (ibid.). De perspektiv som belyser att samverkan förstärker både kundens värdeskapande process och ökar attraktiviteten av en plats är återkommande i studien av Vos (2019). Författaren (2018) påpekar att samarbete är en viktig framgångsfaktor när aktörer inom turismsektorn ska skapa upplevelser. Därför studerar vi samverkan och värdeskapande i relation till hållbar utveckling och säsongsvariationer. Något som även kan ha en påverkan på destinationsutvecklingen och värdeskapande upplevelser är effekterna av säsongsvariationer.

3.2 En introduktion till säsongsvariationer

Säsongsvariationer kan ha en stor påverkan på en turistdestination. Butler har enligt Baum och Lundtorp (2001, s. 1) kommit fram till att säsongsvariationer kan uppkomma ur två olika kontexter. Den första är en *naturlig säsongsvariation* som är väderberoende och efterfrågan baseras därmed på tillgång till snö, regnperioder eller tropisk värme. Den andra är en *institutionell säsongsvariation* som styrs av kulturella och sociala faktorer som exempelvis trender, skollov och semesterperioder. Vidare har Butler och Mao (1997 refererad i Butler 2001, s. 8) urskilt tre typiska mönster för säsongsturism: *single-peak*, *two-peak* och *non-peak*. De två första hänvisar till en eller två säsonger, exempelvis sommar eller vinter, medan den sista kännetecknas av ett mer konstant besöksflöde, vilket ofta är förekommande i storstäder. Säsongsvariationer för vanligen med sig utmaningar som förmågan att täcka hela årets fasta kostnader med en inkomst från några månader samt att bibehålla en distributionskedja under lågsäsong (Baum & Lundtorp 2001, s. 2). Ytterligare utmaningar kan vara att bibehålla kompetensen eftersom verksamheterna endast har möjlighet att säsongsanställda personal vilket kan påverka kvaliteten av den service verksamheten erbjuder. För destinationer som är lokaliserade norrut, och därmed har lägre vattentemperaturer, är målbilden ofta att förlänga den existerande säsongen istället för att arbeta mot en att bli en helårsdestination (ibid. s. 3). I studiens sammanhang finns ett intresse att studera hur säsongsvariationer kan uppkomma och vilka mönster som tenderar att visa sig på säsongdestinationer.

Destinationers variation av efterfrågan är en stor utmaning i turismbranschen och något som kan skapa problem för platsens hållbarhetsutveckling. De ojämna turistankomsterna har en påverkan på platsens ekonomi, miljö och sociokultur (Martín Martín et al. 2020). Variationerna har en påverkan på hela distributionssidan av turismbranschen, däribland arbetsmarknaden, leverantörer och intressenter (Baum & Lundtorp 2001, s. 1). Martín Martín et al. (2020) beskriver i sin studie om säsongsvariationer i en landsbygdscontext att platsens förutsättningar har en stor betydelse i aktörernas förmåga att hantera variationerna. Säsongsvariationer grundar sig i ett ojämnt flöde av turistaktiviteter vilket leder till att platsens resurser överbelastas under vissa tider på året (ibid.). Variationerna av besöksflöden beskrivs ofta ha en negativ ekologisk och sociokulturell påverkan men lågsäsongen kan medföra en fördelaktig tid för återhämtning (Butler 1998). Naturen får en

chans att återhämta sig från de överbelastade perioderna och lokalbefolkningen får en möjlighet att nyttja platsens resurser utan påverkan från turisterna.

3.2.1 Överturism i en landsbygdscontext

Överbelastningen på landsbygdsdestinationer till följd av det varierande turistflödet går att likna med den överturism som ofta äger rum på urbana platser. Det är viktigt att förstå hur överturism ter sig eftersom det relaterar till den överbelastning som sker på landsbygden. Överturism är ett stort hållbarhetsproblem inom turismbranschen och har enligt Jover och Díaz-Parra (2022) två grundprinciper. För det första krävs det att man ser till den specifika platsen och hur turisterna är fördelade istället för att endast se till antal turister. Fenomenet överturism bidrar till att centrala platser i städernas infrastruktur överbelastas vilket påverkar deras funktioner samt lokalbefolkningens tillvaro. För det andra innebär överturism att det existerar i en kontext där majoriteten av de nya aktörerna på platsen inriktar sig mot turismen (ibid.). Däremot påpekar författarna att överturism inte är ett universellt fenomen och kontextuella lokala, regionala och nationella faktorer har en påverkan på utvecklingen. Cassinger och Nilsson (2021) konstaterar att städer utan hållbara strategier tenderar att i högre grad drabbas av överturism. De hållbara strategierna berör bland annat kontroll av besöksflöden och dess konsumtion av platsens gemensamma resurser.

Varje enskild plats kan hantera olika stora turistflöden och detta benämns i forskning som *turismens bärkraft* (Tourism Carrying Capacity). Begreppet turismens bärkraft handlar om den maximala graden av turismutveckling som kan ske på en plats utan att platsen tar skada (Coccosis 2004, s. 5). Det finns tre dimensioner som används för att utvärdera turismens bärkraft. Den första är *miljömässig bärkraft* som utvärderas via ekologiska och fysiska faktorer: här påverkar infrastruktur, ekosystem och kapaciteten av naturtillgångarna vilken turismbärkraft platsen har. Sedan finns *social bärkraft* vilket kan mätas ur ett psykologiskt och sociokulturellt perspektiv. Den sociala bärkraften grundar sig bland annat i hur många turister som kan befinna sig på platsen utan att antalet påverkar deras upplevelse negativt och lokalbefolkningens toleransnivå av turisternas aktiviteter. Sist kan man se på en plats utifrån *ekonomisk bärkraft* där förmågan att tillgodose turisternas aktiviteter utan att åsidosätta de lokala aktiviteterna samt grad av arbetslöshet

utvärderas. Den ekonomiska bärkraften sett till aktiviteterna grundar sig i att samhället inte ska ha en ensidig turismkultur (ibid.). Den ekonomiska bärkraften kan även härledas till den sociala hållbarheten sett till lokalbefolkningens upplevelse av turismens påverkan. För denna studie är det av relevans att tillämpa begreppet turismens bärkraft och dess tre dimensioner eftersom det kan bidra med olika perspektiv på en landsbygdsdestinations överbelastning och hur den upplevs av både turister och lokalbefolkning. När en destination har ett besöksflöde som överstiger platsens turismbärkraft kan det ofta leda till överbelastning.

Ett fenomen som i tidigare forskning ofta sammankopplas med perioder av höga besöksantal är *turistifiering* (Jover & Díaz-Parra 2022; Kim, Kim & Woo 2021; Nilsson 2020). Begreppet är därav relevant att applicera på en säsongsbaserad landsbygdsdestination som ofta kännetecknas av just höga besöksantal. Turistifiering innebär en snabb förändring av bland annat affärer och allmänna platser för att tillgodose turisternas intressen (Jover & Díaz-Parra 2022). Den snabba förändringen öppnar å ena sidan upp för nya arbetstillfällen och kan bidra med en gynnsam ekonomi för platsen (Lorenzen 2021). Å andra sidan för turistifiering ofta med sig en negativ påverkan på platsens natur och djurliv till följd av förändringen av landskapet och det ökade belastningen av platsens resurser. Platsen riskerar dessutom att förlora sin unikheter och kulturella faktorer kopplade till ursprungliga landskapet (ibid.). Effekterna av turistifiering kan även leda till att lokalbefolkningen känner sig åsidosatt och att deras välmående påverkas negativt (Kim, Kim & Woo 2021).

3.2.2 Samhället och turismen

Utvecklingen av landsbygdsdestinationer handlar till stor del om att inkludera och samarbeta med lokalbefolkningen (Bowen & Sotomayor 2021; Reid, Mair & Taylor 2000). När verksamheter arbetar på ett inkluderande sätt kan det tänkas ha en positiv lokal påverkan på miljö, samhälle och ekonomi. Tidigare forskning belyser att spänningar kan uppkomma bland lokalbefolkningen när inte alla upplever att de gynnas av en utvecklad turistnäring (Reid, Mair & Taylor 2000). Det kan bli skadligt för hela destinationen eftersom lokalbefolkningen är en stor del av värdeskapandet och turisternas upplevelser (Bowen & Sotomayor 2021). För att undvika den negativa påverkan på lokalbefolkningen krävs det att destinationen involverar dem i beslut som direkt eller indirekt

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

kommer att påverka dem (Kim et al. 2021). Hwang, Stewart och Ko (2012) beskriver att åtgärder som grundas i en samhällsgemenskap har goda förutsättningar att påverka utvecklingen av turism på en landsbygdsdestination. Involvering och samarbete med lokalbefolkningen kan leda till att deras behov tillgodoses, de antar en mer positiv syn på turismen och är mer benägna att skapa värde för turisterna (Bowen & Sotomayor 2021; Kim, et al. 2021). Ett samhällsperspektiv kan även vara till stor fördel vid arbetet med destinationsutveckling på landsbygdsdestinationer (Hwang, Stewart & Ko 2012). Samhällsperspektivet innebär exempelvis att inkludera samtliga intressenter i beslutsfattande sammanhang vilket Reid, Mair och Taylor (2000) beskriver som en viktig aspekt i utvecklingen av landsbygdsdestinationer. Lokalbefolkningen bidrar därmed till att göra platsen mer attraktiv för turisterna.

Ovan har det redogjorts för hur turismen som industri påverkar samtliga intressenter, från turister och anställda till lokalbefolkning och företag. Forskningen visar att de stigande turistankomsterna kan ha en positiv såväl som negativ påverkan på lokalbefolkningens övergripande livskvalitet (Uysal, Woo & Singal 2012, s. 433). *Livskvalitet* (Quality of Life) är ett begrepp som därför har kommit att bli centralt inom forskning som behandlar turismutveckling. Det kan därför tänkas vara en viktig faktor att analysera i relation till landsbygdsturism. De förändringar som turismutvecklingen innebär för ett värdsamhälle medför även ett skifte i lokalbefolkningens inställning till turism (ibid. s. 424). Även om utvecklingen av turism och turistdestinationer vanligen görs med målet att förbättra livskvaliteten för de som bor på destinationen, finns en risk för att den ökade turismen innebär att det lokala samhället blir beroende av inkomster från turismen (Naidoo & Ramseook-Munhurrun 2019). Det kan tänkas innebära en större känslighet för de tidigare nämnda säsongsvariationerna. Vidare är en viktig aspekt att en låg livskvalitet hos lokalbefolkningen försvårar upprätthållandet av en långsiktigt god kvalitet på turistupplevelser (Uysal, Woo & Singal 2012, s. 440). Vidare påpekar Uysal, Woo och Singal (ibid. s. 427) att ju fler turister som besöker en destination desto mer påverkas lokalbefolkningen på ett negativt sätt av turistaktiviteter. Begreppet livskvalitet tillämpas i denna uppsats för att ge en tydligare bild av hur socialt hållbarhetsarbete kan tänkas påverka värdsamhället i takt med att turismen på en destination utvecklas.

4. Analys

Följande avsnitt redogör för och analyserar den empiri som samlats in genom intervjuer och dokumentanalyser. Med utgångspunkt i de teoretiska begrepp som presenterats tidigare ämnar analysen belysa följande teman: miljömässig och social hållbarhet, möjligheter och utmaningar med säsongsturism samt samverkan. Dessa teman samt studiens två första frågeställningar kommer att utgöra grunden för indelningarna i analysen. Samverkan är återkommande inom samtliga teman och därför menar vi att studiens tredje frågeställning, gällande samverkan och värdeskapande, kräver en inblick i de andra temana för att kunna besvaras.

4.1 Med miljön i fokus

Vid intervjuer med aktörer på Kullahalvön framkom det att miljön får stort fokus när det gäller hållbarhetsarbete. Forskningen beskriver att relationen mellan turism, miljö och lokalsamhällen är en central aspekt när det kommer till hållbar landsbygdsturism (McAreevey & McDonagh 2011). Världsturismorganisationen (UNWTO u.å) beskriver att den miljömässiga dimensionen av hållbarhet i relation till turism innebär att på ett gynnsamt sätt nyttja naturens resurser samtidigt som den biologiska mångfalden och naturarvet bevaras. *Naturguiden* beskriver att de å ena sidan vill använda naturen som deras lekplats och visa upp den för gästerna. Å andra sidan vill de också bevara det skick naturen har idag. Vidare påpekar respondenten att de är medvetna om att den verksamhet de bedriver genererar stora koldioxidutsläpp men att dessa kompenseras genom ett engagemang i projektet Vi-skogen som planterar träd. Det kan förstås skildra en spänning mellan att 1) använda naturen som turistattraktion och 2) bevara naturens skick. *Näringslivsutvecklaren* belyser att även Höganäs kommun arbetar för att minska turismens påverkan på naturen. Kommunen uppmuntrar besökare att hålla havet rent genom att erbjuda gratis uthyrning av kajaker för de som samtidigt plockar skräp. De nämnda arbetssätten går att relatera till Världsturismorganisationens beskrivning av hur hållbar turism kan uppnås genom att se till att det naturliga arvet bevaras (UNWTO u.å).

Hållbarhetsarbetet i Höganäs kommun och inom Länsstyrelsen Skåne baseras på förutbestämda mål, vilket kan tänkas bero på att de är mer politikerstyrda jämfört med de aktörer som intervjuats

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbyggsdestination

från Kullahalvön. *Miljöstrategen* beskriver att politiker i kommunen antagit ett miljöprogram där olika hållbarhetsmål presenteras. En artikel om Agenda 2030 (Halth 2020) visar att de uppsatta målen också följs: enligt en analys av kommuners hållbarhetsarbete är Höganäs en av de kommuner i Sverige som kommit längst med hållbarhetsarbetet inom Agenda 2030. Vidare påpekar *Miljöstrategen* att “Ja vi kan ju driva det hur långt som helst men vi kommer också att vara beroende av att få med oss näringslivet” och syftar då till kommunens hållbarhetsarbete. Säsongsvariationerna på Kullahalvön framställs som en anledning till att det är svårt att få med alla i hållbarhetsarbetet. Vidare beskriver *Näringslivsutvecklaren* utmaningen med att få alla företagare, inte bara inom turismen, att ha samma synsätt på hållbarhet. Det kan relateras till hur Albrecht et al. (2022) beskriver att en viktig aspekt gällande hållbar landsbygdsturism är en samsyn på hållbarhetsbegreppet.

Man funderar mycket kring, hur gör man så att folk är sugna på att bli mer hållbara som företag. För det är oftast förknippat med en dyrare kostnad på det kortsiktiga, men långsiktigt sätt så kan ju... om hela vår plats bli mer hållbar [...] så kanske man blir mer intresserad av att komma till vår plats och då kanske vi kan öka besökare på det sättet. Men det är ganska svårt att sälja in det långsiktiga perspektivet till en restaurang som ska överleva sommaren och tjäna så mycket pengar som möjligt alltså det är svårt att vara långsiktig för företagare på samma sätt som det är väldigt enkelt för kommunen vara långsiktig.

Näringslivsutvecklaren

Citatet ovan beskriver den problematik som Höganäs kommun har när det kommer till etableringen av hållbar utveckling i samhället. Respondenten belyser att de är medvetna om att samtliga aktörer i kommunen har olika förutsättningar för att tillämpa ett hållbarhetsarbete. Den verksamhet som *Campingchefen* bedriver har exempelvis andra förutsättningar när det gäller miljöarbete eftersom verksamheten tillhör en kedja. Respondenten beskriver att de inte kan arbeta med närproducerade råvaror eftersom de varor som förhandlas fram med leverantörer är samma för hela kedjan. Vidare framkommer det att de mål som sätts av högre instanser inte förmedlats till *Campingchefens* verksamhet. Trots detta har de lyckats med implementeringar av hållbarhetsinitiativ vilket bekräftas med positiv respons från gästerna (*Campingchefen*). Det kan tänkas motsäga forskningen om att ett lyckat miljöarbete inom destinationsutveckling kräver engagemang och insatser från

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

ledningsnivå (Albrecht et al. 2022). *Miljöstrategen* belyser att kommunens uppgift, i en ledande position, är att hitta minsta gemensamma nämnare för att engagera mesta möjliga företagare i ett hållbart arbete. Kommunens strävan efter att engagera företagare i hållbarhetsarbetet kan relateras till Thufvessons (2009, s. 26) poäng om att en plats attraktivitet kan öka när aktörer samverkar.

Samtliga respondenter redogör för någon form av samverkan i sin verksamhet. Främst belyser respondenterna betydelsen av att vara kopplade till nätverk. Även McAreavey och McDonagh (2011) belyser att samarbete är en viktig aspekt i arbetet med ett långsiktigt hållbarhetsarbete för turism i en landsbygdscontext. *Projektsamordnaren* beskriver ett europeiskt nätverk som heter Natura 2000 där skyddade naturområden samarbetar. Respondenten förklarar svårigheten med att hitta en balans mellan naturskydd och rekreation inom naturreservatet på Kullaberg och att nätverk som Natura 2000 hjälper dem att specifikt skydda den biologiska mångfalden som finns i reservatet. Att verksamheten som Länsstyrelsen bedriver på Kullaberg får stöd av ett nätverk för att dels skydda området, dels fortsätta attrahera besökare kan anknytas till Vos (2019) resonemang om att samarbete inom nätverk kan öka attraktiviteten av en plats. Vidare berättar även *Krögaren* att samverkan tar sig i uttryck inom olika nätverk med lantbrukare, leverantörer och aktivitetsbaserade verksamheter i området. Ett välkoordinerat nätverk kan tänkas gynna de delaktiga aktörerna i relation till Vos (2019) argument om att samarbete är en viktig framgångsfaktor för aktörer på landsbygden.

Campingchefen, *Naturguiden*, *Krögaren* och *Projektsamordnaren* poängterar alla att även certifieringar har en viktig roll för deras verksamheter och innebär i många fall kopplingar till ett större nätverk där flera aktörer arbetar mot samma mål. *Naturguiden* belyser att deras verksamhet är certifierad av Nature's Best, ett koncept som kvalitetsmärker naturturismföretag (Nature's Best Sweden 2020). På hemsidan Nature's Best Sweden förmedlas att en grundprincip med certifieringen förespråkar prioriteringen av miljöbränslen. *Naturguidens* verksamhet strävar efter att använda miljövänliga bränslen och håller sig kontinuerligt uppdaterade kring nya bränslealternativ. *Projektsamordnaren* berättar om organisationen EuroParc, en europeisk organisation med syfte att skydda natur- och kulturarv, genom vilken både Länsstyrelsen och *Krögarens* företag blivit certifierade. *Krögaren* beskriver ett antal av de åtgärder som

implementerats utifrån de krav som certifieringen ställer, vilket bland annat innefattar minskad platsförbrukning och minimering av matsvinn. Eftersom Länsstyrelsen varit certifierade under en längre period har de underlag och möjlighet att stödja andra certifieringsprocesser, som exempelvis den *Krögarens* företag genomgått. Vidare är *Campingchefens* verksamhet certifierad av Green Key, en internationell miljömärkning för turistanläggningar. Certifieringen innebär att särskilda kriterier måste uppfyllas, bland annat krävs miljömärkta städprodukter (Green Key u.å). *Campingchefen* poängterar att “det kan vara svårt att använda miljömärkt rengöringsmedel” i praktiken eftersom de inte upplevs vara lika effektiva mot bakterier. Samtidigt som hållbarhetscertifieringar kan upplevas som en kvalitetssäkring, eftersom det innebär en slags garanti på att särskilda krav möts, kan det även påverka gästernas upplevelse. Å ena sidan är certifieringar i grund och botten inte till för att förstärka gästernas upplevelse. Å andra sidan finner vi belägg för att certifieringar i slutändan kan ha en negativ effekt på gästupplevelsen om certifieringarna innebär att servicekvaliteten påverkas. *Campingchefens* berättelse stärker denna paradox: miljömärkta rengöringsmedel säkerställer inte kvaliteten på gästens upplevelse vilket exemplifierar problematiken som kan uppstå från certifieringar.

4.1.1 “Det handlar om att synliggöra en problematik”

I den teoretiska referensramen har hållbar turism beskrivits som en komplex och omfattande process som ständigt förändras på grund av att den byggs upp och byggs om av olika intressenter (McAreevey & McDonagh 2011). Förutom att skapa meningsfulla upplevelser till turister bör aktörer uppmärksamma de hållbarhetsproblem som turismen innebär (UNWTO u.å). *Näringslivsutvecklaren* påpekar att “om efterfrågan är hållbarhet så kommer ju uppenbart både företag och kommun [...] möta upp den efterfrågan”. Vid majoriteten av intervjuerna framkom det att utbildning och uppmuntran till ett mer hållbart beteende är ett viktigt element i deras hållbarhetsarbete, särskilt när det gäller den miljömässiga dimensionen.

Vi får ofta kommentarer; varför kör ni svarta snabba båtar i hamnen och ni ska vara certifierade. De förstår liksom inte innebörden där men då gäller det bara förklara att ja men vi, vi kör med turerna för att vi vill visa upp tumlaren och öka medvetenheten och på det viset liksom, tumlaren

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbyggsdestination

är en hotad art ju, så den vill vi visa upp, vi vill prata om den och öka medvetenheten hos oss vår befolkning.

Naturguiden

Ovanstående citat illustrerar att *Naturguiden* och hens kollegor strävar efter att bidra med kunskap genom sina aktiviteter. På Nature's Best hemsida finns en grundprincip som syftar till att certifierade verksamheter ska förmedla kunskap till sina gäster (Nature's Best 2020), vilket kan tänkas vara en ytterligare anledning till verksamhetens vilja att förmedla kunskap. Det kan tänkas vara paradoxalt eftersom båtkörningen inte faller inom ramen för miljömässig hållbarhet men att förmågan att samtidigt synliggöra ett problem på något sätt väger upp den negativa påverkan. Respondenten berättar även att såväl Länsstyrelsen som Höganäs kommun är nöjda med hur *Naturguidens* verksamhet arbetar med hållbarhet gentemot sina besökare och belyser det samarbete som ligger till grund för hållbarhetsarbetet. I intervjun med Höganäs kommun framkommer det att arbetet med att uppmuntra besökare och lokalbefolkning till en miljömedveten livsstil, genom att exempelvis lära dem att inte slänga skräp i naturen, går väl i linje med de mål som deras miljöprogram innefattar (*Miljöstrategen*). Även Höganäs kommuns miljöprogram lyfter fram att kunskapsspridning är ett viktigt område inom kommunens miljömässiga hållbarhetsarbete (Miljöprogram 2015-2025). Det miljöarbete som bedrivs inom ramen för hållbarhet kan hänföras till Uysal, Woo och Singals (2012) forskning som påpekar att turismen som industri behöver utbilda allmänheten om turismens effekter.

Vidare berättar *Projektsamordnaren* om ytterligare initiativ inom ramen för utbildning i hållbarhet där de anlitar hållbarhetskonsulter som utvecklat en hållbarhetsutbildning för företag på Kullahalvön. Det kan tänkas att även besökare nås av hållbarhetsinformation när företagare på destinationen får en större kunskap om hållbarhet och implementerar förändringar i sin verksamhet. Initiativet om att även utbilda företagare inom hållbarhet grundar sig i EuroParc-certifieringen och det naturskydd som eftersträvas genom nätverket Natura 2000. *Projektsamordnaren* berättar dock att det är svårt att fokusera på naturskydd eftersom Kullaberg lockar många besökare. Kullaberg har även attraherat en ny typ av besökare under pandemin, "det är inte bara de som är naturintresserade" (*Projektsamordnaren*). *Miljöstrategen* berättar att det

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbyggsdestination

ökade besöksflödet medförde en del problem med nedskräpning under 2020. Höganäs kommun hanterade dock nedskräpningen på Kullaberg mycket bättre under 2021 eftersom de hade möjlighet att utvärdera sitt arbetssätt och förbereda sig mer inför det ökade besöksflödet (*Miljöstrategen*).

I det empiriska materialet framkommer att, utöver de immateriella element i utbildningsarbetet som nämnts ovan, är även materiella element viktiga i arbetet med att utbilda besökare. *Projektsamordnaren* berättar att exempelvis skyltar i naturreservatet Kullaberg används som verktyg för kunskapsspridning. Skyltarna innehåller information om naturen samt de kulturella och geologiska värden som finns på platsen. Viljan att uppmuntra Kullahalvöns besökare till ett mer hållbart beteende är även återkommande i *Campingchefens* verksamhet. Respondenten berättar att “vi har ju även små klistermärken som sitter vid alla kranar där det står *spara på vattnet*” vilket kan förstås som ett exempel på hur hållbart miljötank kan läras ut. Däremot belyser *Campingchefen* att det kan vara svårt att få gästerna att vara medvetna om sin förbrukning just för att de är på semester och kanske inte tänker på miljön i första hand. Bristen på gästernas engagemang i hållbarhetsarbetet kan tänkas bero på att inte alla gäster upplever hållbarhetsarbete som något som skapar värde. Det kan relateras till teorin om värdeskapande där Grönroos (2015, s. 25) poängterar att endast kunden bestämmer när värde skapats.

Utbildning av allmänheten framkommer i det empiriska materialet vara en central del i arbetet inom miljömässig hållbarhet. I relation till ett sådant arbete kan det tänkas att kunskapen influerat lokalbefolkningen och således skapas egna initiativ för att bevara platsens attraktivitet och hållbarhet. *Projektsamordnaren* berättar att de märkt av ett stort engagemang från lokalbefolkningen, exempelvis skapades en volontärgrupp i samband med det höga besöksstryck som Corona-pandemin genererade. Vidare belyser *Miljöstrategen* att lokalbefolkningen vanligtvis är positivt inställd till turismen som helhet och att det också finns en stolthet över att bo i Kullabygden, just på grund av platsens attraktivitet. Med utgångspunkt i det empiriska material som ovan analyserats är hållbarhetsarbetet inom den miljömässiga dimensionen viktigt för aktörerna på Kullahalvön. Vi vill påstå att aktörerna är medvetna om att deras eget arbete inte är tillräckligt utan att det behövs utbildning av såväl turister som lokalbefolkningen för att lyckas

med ett miljömässigt hållbarhetsarbete. På så sätt kan det tolkas att aktörer på Kullahalvön strävar efter att involvera andra intressenter med målet att uppnå en hållbar landsbygdsturism, vilket har tydliga kopplingar till Världsturismorganisationens (u.å) hävdan om att samverkan mellan turismen och lokalsamhället är väsentligt för hållbar turismutveckling.

4.2 Social hållbarhet – hur då?

Den sociala dimensionen av hållbarhet i relation till turism innefattar att verksamheter och turister ska respektera och bevara autenticiteten i de sociokulturella aspekterna av värdsamhället (UNWTO u.å). Baserat på respondenternas svar är social hållbarhet tolkningsvis inte lika centralt för samtliga verksamheter, vilket skiljer sig från det miljöfokus vi tidigare nämnt i avsnitt 4.1. Däremot kan det arbete som respondenterna berättar om härledas till Världsturismorganisationens (UNWTO u.å) definition av social hållbarhet. *Projektsamordnaren* beskriver att tillgängligheten till naturreservatet Kullaberg är en central del av hållbarhetsarbetet. *Näringslivsutvecklaren* är samstämmig och förklarar att “utifrån social hållbarhet [...] hade vi såna här terränggående rullstolar [...] för att just tillgängliggöra berget för alla”. Det kan relateras till hur Naturvårdsverket (u.å) beskriver att social hållbarhet bör ta hänsyn till människors välbefinnande och rättigheter. Vidare återges andra exempel som kan tolkas hamna inom ramen för social hållbarhet. *Campingchefen* belyser att verksamheten har ett samarbete med socialtjänsten där socialtjänsten får hyra stugor under de månader där beläggningen i övrigt är låg. Respondenten påpekar att det är ett samarbete som återfinns i hela kedjan. Det kan tänkas att detta initiativ görs med utgångspunkt i argumentet, som bland annat Cavagnaro (2018, s. 208) nämner, att som en av de största arbetsgivarna har turismsektorn ett stort ansvar för den sociala hållbarheten i ett samhälle.

Vidare är berättelser om engagemang med lokalbefolkningen återkommande i ett flertal intervjuer, vilket kan härledas till social hållbarhet. *Naturguiden* belyser att de ser vikten av att nyttja den bygd som de bedriver verksamhet i. De är exempelvis medvetna om vilka restauranger och hotell de hänvisar gästerna till samt att de bara anställer personal från det lokala samhället. Detta engagemang kan tänkas ha sitt ursprung i att verksamhetens certifiering (Nature's Best) har en grundprincip som innebär att de verksamheter som är certifierade ska arbeta för att gynna den lokala ekonomin (Nature's Best Sweden 2020). Att anställa lokal personal kan förstås som ett

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

exempel att gynna Kullahalvöns ekonomi. *Näringslivsutvecklaren* berättar om liknande initiativ men där kommunen istället uppmanar invånarna att hyra ut boenden till säsongsanställda som inte bor i kommunen och att de arbetar för att synliggöra de positiva effekter som turismen medför. En artikel i HK Magasinet (Vahtera 2022, s. 36) bekräftar uppmaningen om att hyra ut sängplatser till säsongsanställda eftersom besöksnäringen växer och har ett behov av att rekrytera personal utanför kommunen. Dessa tillvägagångssätt stöds i hur Reid, Mair och Taylor (2000) samt Bowen och Sotomayor (2021) beskriver att utvecklingen av landsbygdsdestinationer behöver inkludera lokalbefolkningen för att undvika missnöje och motstånd. Två andra exempel på hur inkludering av lokalbefolkningen tar form på Kullahalvön är genom Länsstyrelsens Kullabergsforum samt kommunens visionsdagar.

Det är något som vi kallar “Kullabergsforum för hållbar turism” och det är Länsstyrelsen i Skåne och vi på Kullabergs naturreservat som leder arbetet. Vi samarbetar med Höganäs kommun, med Region Skåne, med organisationer och föreningar som arbetar för att skydda natur och miljö, lokala aktörer inom turism och näringsliv och entreprenörer som erbjuder turismupplevelser till sina kunder.

Projektsamordnaren

Citatet ovan tydliggör att samverkan är en central byggsten i arbetet med att involvera lokala aktörer och entreprenörer eftersom samverkan möjliggör forumets mål: att förbättra turismupplevelserna på Kullaberg. Respondenten belyser att de aktörer som medverkar i forumet “har en stor känsla [...] och stort engagemang för att skydda berget”. Vidare förklarar *Projektsamordnaren* att de beslutsfattande processer som görs i forumet kräver 100 procent konsensus bland deltagarna. Det går att relatera till att stödet från invånarna är nödvändigt för framgångsrik turismutveckling (Kim et al. 2021). Kommunens visiondagar bidrar på liknande sätt och *Miljöstrategen* förklarar att “där fick vi en himla massa inspel och vi kunde konstatera att invånarna tycker att klimatförändringarna är en av de viktigaste frågorna”. Förmågan att ta in lokalbefolkningens åsikter och låta dem vara delaktiga i beslutsfattande processer ger tolkningsvis inte bara fördelar för aktörerna, det påverkar även lokalbefolkningens inställning till utveckling i en positiv bemärkelse (Kim et al. 2021). Inställningen till turism och utveckling av samhället kan

tänkas vara centralt eftersom en negativt inställd lokalbefolkning istället kan tänkas försvåra utvecklingsprocesserna på en destination.

4.2.1 “Är det trevligt att bo här så är det trevligt att besöka”

Reid, Mair och Taylor (2000) beskriver att det kan uppstå spänningar bland lokalbefolkningen om inte alla upplever att de gynnas av turistnäringen. Denna problematik tydliggörs då *Naturguiden* berättar att “frågar du vissa så vill de inte alls ha besökare, frågar du andra så vill de leva i det här”. Respondenten förklarar alltså att lokalbefolkningen har skilda åsikter om turismen men att det arbete som *Naturguiden* bedriver respekterar dem, särskilt de som har en mindre positiv inställning till turismen. Det gör de bland annat genom att förlägga sina turer på så sätt att de inte tar över havet och åsidosätter lokalbefolkningens tillgång till det. En annan central plats som har ett högt besöksflöde och därför överbelastas är Kullabergs naturreservat och de vandrings- och cykelleder som finns där. *Naturguiden* förklarar att det är ca 700 000 besökare som ska samsas med lokalbefolkningen och att det gäller att hitta en bra balans i den fördelningen. En konsekvens av den överbelastning som beskrivs är att konflikter kan uppstå, vilket enligt *Näringslivsutvecklaren* grundar sig i att de regler som finns på Kullaberg inte alltid följs. När det blir för mycket folk på exempelvis cykellederna väljer vissa besökare att cykla på leder där cykling inte är tillåtet vilket skapar konflikter (*Näringslivsutvecklaren*). Uysal, Woo och Singals (2012, s. 433) resonemang kring att ett ökat turistantal kan ha en negativ påverkan på lokalbefolkningens livskvalitet kan förstås illustrera de konflikter som *Näringslivsutvecklaren* vittnar om.

Krögaren poängterar betydelsen av att skapa hållbara relationer med såväl kunder och anställda som nätverk och lokalbefolkning. Respondenten belyser att hållbarhet innebär ett långsiktigt tänk och att det därför är viktigt att “kunna verka i symbios med andra över en väldigt lång tid”. Trots att viss forskning poängterar att turism- och destinationsutveckling vanligen görs för att förbättra livskvaliteten för lokalbefolkningen (Naidoo & Ramseook-Munhurrun 2019), påpekar andra forskare att stigande turistankomster både kan ha en positiv och negativ påverkan på lokalbefolkningens övergripande livskvalitet (Uysal, Woo & Singal 2012, s. 433). Tolkningsvis kan initiativ för att skapa hållbara relationer med lokalbefolkningen å ena sidan tänkas bidra till att deras livskvalitet inte bara bibehålls utan även förstärks. Å andra sidan innebär turismen en

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbyggsdestination

omställning för lokalbefolkningen, vilket kan tänkas påverka den övergripande livskvaliteten negativt, något som *Campingchefen* berättar om.

De [lokalbefolkningen] vill ju helst ha stranden för sig själv och alltid få ett bord på deras lokala restauranger och alltid kunna köra ner och handla på fem minuter. Så det är klart att då stör de sig säkert mest på det här stora trycket, men samtidigt vet de flesta folk om det innan de ens åker hit och bor här, att det är så på sommaren.

Campingchefen

Citatet visar att lokalbefolkningen har tendenser till att störa sig på turismen men att det ändå finns en viss förståelse för Kullahalvöns besökare. Det faktum att lokalbefolkningens aktiviteter påverkas negativt av turisternas närvaro kan indikera på att på att Kullahalvön är nära att nå sin gräns sett till Coccossis (2004, s. 5) förklaring av den ekonomiska bärkraften. *Näringslivsutvecklaren* beskriver att de flesta aktörerna på Kullahalvön riktar sig mot turismen, vilket kan tyda på en ensidig turismkultur som är en utvärderingsfaktor i den ekonomiska bärkraften. När lokalbefolkningen känner att majoriteten av samhället är till för turismen kan det tänkas att deras livskvalitet därmed påverkas negativt vilket kan tyda på att de är relaterade till varandra.

Vidare framhåller *Krögaren* att turismen innebär en "blomstrande företagsverksamhet" på destinationen. Det resonemanget vidareutvecklas av *Miljöstrategen* som berättar att "flera entreprenörer vågar satsa större och utveckla platsen". Respondenternas beskrivning kan liknas med den turistifiering som Jover och Díaz-Parra (2022) förklarar som en snabb förändring av platsen för att tillgodose turisternas behov. *Miljöstrategen* menar att detta kan ha en positiv effekt på samhället och förklarar det som att samhället ändras för att kunna få turismen att växa, vilket har en positiv påverkan på samhället. Vidare förklarar respondenten att om man har en väl fungerande turism har man ett välfungerande samhälle och det blir attraktivt för såväl turisterna som lokalbefolkningen. Uppfattningen som *Miljöstrategen* har kan liknas med hur Lorenzen (2021) förklarar att turistifiering kan skapa nya arbetstillfällen och därmed bidra med en gynnsam ekonomi för platsen och dess invånare. Turistifiering är även något *Naturguiden* vittnar om när respondenten beskriver att det regelbundet öppnas nya restauranger och boendekoncept som

skapar ett behov av mer personal. *Campingchefen* är samstämmig och menar också att de höga turistankomsterna är bra för samtliga på Kullahalvön, oavsett om det handlar om verksamma aktörer inom turismindustrin eller övrig lokalbefolkning. Denna inställning går att relatera till Uysal, Woo och Singals (2012, s. 440) poäng om att ju högre livskvalitet hos lokalbefolkningen desto bättre kvalitet på turismupplevelser i ett långsiktigt perspektiv.

Det som gemensamt betonas av respondenterna är betydelsen av att ha lokalbefolkningen på sin sida, oavsett om det handlar om miljömässig eller social hållbarhet på destinationen. *Projektsamordnaren* beskriver vikten av att ha en dialog med lokala aktörer, framförallt när det kommer till beslutsfattande processer som rör turismutveckling som i sin tur kan komma att påverka lokalbefolkningen. Utöver dialog och samsyn menar *Näringslivsutvecklaren* att det är centralt att skapa interaktion mellan turister och lokalbefolkning för att på så sätt generera synergieffekter inom arbetet med hållbarhet. Bowen och Sotomayor (2021) beskriver att lokalbefolkningen har en stor betydelse för de värdeskapande processerna och turisternas upplevelser som helhet, vilket kan tänkas vara en central utgångspunkt för de aktörer som verkar på Kullahalvön. De värdeskapande processerna sker inte bara mellan gäster och företag, utan även mellan gäster och lokalbefolkning. Därför innebär en samverkan med lokalbefolkningen att värdefulla upplevelser möjliggörs. Visserligen kan de stora besöksmängderna tänkas påverka lokalbefolkningen negativt, något som både *Campingchefen*, *Naturguiden* och *Krögaren* påpekar. Däremot belyser flertalet respondenter den positiva effekt som turismen har på Kullahalvön, bland annat fler jobbtillfällen och att den lokala ekonomin gynnas, vilket kan tänkas vara stärkande för den sociala hållbarheten på destinationen.

4.3 Säsongsturismens verklighet

Kullahalvön är en destination som starkt påverkas av säsongsvariationer, främst genom det höga besöksantal som förekommer under sommarmånaderna. Under intervjuerna förklarade två av respondenterna påverkan av säsongsvariationer enligt följande: “Alltså den märks ju av i hela Kullabygden vet ni, det är ju kaos på sommaren” (*Campingchefen*) och “Den är ju en lite ovanlig utmaning att man står med, nämen vi kan inte växa mer på sommaren för att det är fullt” (*Miljöstrategen*). Citaten tydliggör att säsongsvariationerna följer det mönster som Butler och Mao

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

(1997 refererad i Butler 2001, s. 8) förklarar som single-peak, vilket innebär att året har en högsäsong. *Näringslivsutvecklaren* återger att Kullahalvön “kan bocka av alla definitioner av överturism för det handlar i grunden om att det är för många människor på en och samma plats”. Citatet exemplifierar att överbelastningen som sker på landsbygden har liknande effekter med den överturism som äger rum i storstäder.

Vidare går det att koppla överbelastningen på Kullahalvön till de två grundprinciper som Jover och Díaz-Parra (2022) förklarar överturism med. Den första principen grundar sig i att turistantalet är geografiskt sett ojämnt fördelat vilket överbelastar platsens infrastruktur (Jover & Díaz-Parra 2022). Turismen på Kullahalvön medför mycket biltrafik vilket resulterar i köer och brist på parkeringsplatser (*Campingchefen; Krögaren; Projektsamordnaren*). Vidare berättar *Näringslivsutvecklaren* att “det poppar upp nya grejer och det är också en följd av att det är så populärt på sommaren”. Detta uttalande är något som *Projektsamordnaren* är samstämmig med och uppkomsten av nya turismaktörer går i linje med Jover och Díaz-Parra (2022) andra grundprincip, att majoriteten av de nya aktörerna på platsen ska verka för turismen. De nya turismaktörerna är således ett resultat av turistifiering vilket, som nämnts i avsnitt 4.2.1, även har en påverkan på den sociala hållbarheten.

Antalet turister ökar vanligtvis med fem procent varje år men pandemin har fört med sig en ytterligare ökning (*Projektsamordnaren*). Länsstyrelsen inser att turismen inte kan fortsätta öka utan att de någon gång måste hämma antalet besökare. Efter mätningar av naturreservatet Kullabergs psykologiska bärkraft belyser *Projektsamordnaren* att besökarna upplever att det blir för mycket folk på samma plats när antalet besökare överstiger 5000. Den psykologiska bärkraften relaterar, enligt Coccossis (2004, s. 5), inte till platsens fysiska yta utan hänvisar till den psykologiska kapaciteten. En överstigen psykologisk bärkraft på Kullaberg kan, i enlighet med tidigare forskning, ha en negativ påverkan på såväl turisternas som lokalbefolkningens livskvalitet eftersom platsen kan tänkas upplevas trång och därför mindre attraktiv. Vidare vittnar fler respondenter om att ytterligare dimensioner av turismens bärkraft kan tänkas nå sitt tak. *Campingchefen* berättar att de har fullbokade platser och ingen möjlighet att expandera och *Näringslivsutvecklaren* beskriver utmaningen med att det finns för lite bäddar i Höganäs och att

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbyggsdestination

de arbetar med att bygga ett nytt hotell i hamnen för att möta efterfrågan. Dessa faktorer tillsammans med de tidigare nämnda överbelastade vägarna visar tecken på att Kullahalvön kan tänkas vara på väg att överstiga Coccossis (2004, s. 5) förklaring av den miljömässiga bärkraften sett till infrastrukturen. En överstigen miljömässig bärkraft kan tänkas ha en effekt dels på den sociala hållbarheten eftersom bilköer sällan gynnar livskvaliteten, dels på den miljömässiga hållbarheten som resultat av de koldioxidutsläpp som orsakas av trafiken.

Höganäs kommun arbetar med att försöka sprida ut besökarna på platsen som ett sätt att hantera det ökade besöksflödet (*Näringslivsutvecklaren*). Forskningen belyser att ett vanligt tillvägagångssätt för att hantera stora besöksflöden är att omorganisera flödena till mindre belastade områden (Cassinger & Nilsson 2021). För att lyckas med detta krävs det att det finns bra information tillgänglig för att besökarna ska kunna hitta till de mindre överbelastade platserna. *Miljöstrategen* förklarar att det finns platser där det inte är så mycket folk under sommaren, därav finns det möjlighet att sprida ut besökarna. I HK Magasinet (Vahtera 2022, s. 14) framkommer det att Höganäs Kommun har som plan att utveckla den södra delen av det populära Kvickbadet som lockar tusentals besökare varje sommar. Det är främst den norra delen av stranden som används och därför ska den södra delen utvecklas för att sprida ut besökarna. Projektet innebär en större lekplats, nya sittplatser vid de befintliga grillarna och kommunen har även som mål att bygga en toalett, duschar och en brygga till 2024 (Vahtera 2022, s. 14). Det kan förstås vara ett positivt initiativ i kontexten av att omorganisera flöden.

Vidare har Länsstyrelsen, i ett samarbete med olika aktörer som agerar på Kullaberg, tagit fram en mobilitetsplan för att förändra sättet som stigarna används på för att därigenom minska konflikter som kan uppstå mellan turister och lokalbefolkningen (*Projektsamordnaren*). Det är något som tidigare nämnts tenderar att uppstå till följd av överbelastningen. *Projektsamordnaren* berättar även att de har tagit fram nya skyltar till Kullaberg för att förtydliga informationen för besökarna. Det kan tänkas att många aktörer på Kullahalvön arbetar utefter vad Cassinger och Nilsson (2021) kallar för hållbara strategier i deras arbete med att kontrollera besöksflöden och besökarnas konsumtion av platsens gemensamma resurser. Utifrån att ett sådant projekt initieras, dels i ett försök till att sprida ut besökarna, dels att förändra de sätt som stigar på berget används, belyser

det empiriska materialet att hållbara strategier tillämpas. Det är en viktig del i det förebyggande arbetet mot att inte drabbas av de negativa effekterna av överturismen (Cassinger & Nilsson 2021). I Kullahalvöns fall kan sådana negativa konsekvenser tänkas vara ett resultat av överbelastningen.

4.3.1 Balansgången mellan möjligheter och utmaningar

Under perioder medför säsongsvariationerna höga besöksantal men det går trots detta att se möjligheter i Kullahalvöns turism. *Näringslivsutvecklaren* menar att finns stor potential för turismen att utvecklas till följd av det höga besökstrycket under sommarmånaderna. *Miljöstrategen* är samstämmig och förklarar att turismen skapar möjligheter och att Höganäs kommun exempelvis har kunnat utveckla cykelleder ut till Mölle, vilket inte hade varit möjligt utan turismen. Respondenten förklarar att de utvecklingsmöjligheter som turismen för med sig inte bara skapar värde för turisterna utan även för lokalbefolkningen. Värdeskapande sker enligt Grönroos (2015, s. 25) mellan företag och kund, dock är det endast kunden som bestämmer om värde skapats. Det går att argumentera för att turisterna inte är kommunens enda kunder utan att lokalbefolkningen även tillhör den kategorin. Därav kan det tänkas ske ett värdeskapande mellan Höganäs kommun och lokalbefolkningen vid etableringen av de nya cykellederna till Mölle.

Värdeskapandet kan relateras till den sociala hållbarheten eftersom det kan tänkas att både turisternas och lokalbefolkningens livskvalitet förbättras av de nya cykellederna. *Miljöstrategen* belyser dock att sommarmånadernas besöksantal inte har en positiv påverkan på kommunens vilja att utveckla kollektivtrafiken. Ytterligare respondenter vittnar om att Kullahalvön har en bristande kollektivtrafik vilket bidrar till att flertalet turister väljer att använda egen bil till och på destinationen. Genom att turisterna färdas i egna fordon istället för med kollektivtrafik påverkas den miljömässiga hållbarheten negativt, som ett resultat av koldioxidutsläppen. Enligt *Miljöstrategen* krävs det ett jämnt besöksflöde året om på Kullahalvön för att kunna motivera en utveckling av kollektivtrafiken och därmed öka turtätheten. Eftersom Kullahalvön är en säsongsddestination finns inte möjligheterna till en sådan utveckling i dagsläget. Konsekvensen av säsongsvariationerna kan därmed tänkas hämma värdeskapandet för både turister och lokalbefolkning eftersom båda grupper kan tänkas gynnas av en turtätare kollektivtrafik.

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbyggsdestination

Näringslivsutvecklaren poängterar att “sommaren är ett självspelande piano i mångt och mycket” vilket relaterar till hur *Projektsamordnaren* beskriver sommaren likt en magnet eftersom den lockar många besökare. Vidare har *Näringslivsutvecklaren* en tro om att momentumet från sommarmånaderna kan hjälpa dem att utveckla upplevelsen för besökarna resten av året. *Campingchefen* resonerar kring att ju fler turister som sprider ut sig under lågsäsongen desto större är möjligheten att hålla fler saker på destinationen igång och öppna. I det aktuella läget är det många aktörer som stänger ner efter sommaren och därmed kommer färre besökare eftersom det mesta är stängt (*Näringslivsutvecklaren*). *Campingchefen* belyser svårigheten med att öppna upp verksamheter för att förlänga säsongen.

Så möjligheterna finns men var man ska börja, om vi ska börja med att öppna upp och få hit turisterna eller om vi ska vänta på att turisterna kommer och sen öppnar vi upp... Det där är lite svårt. Vem ska börja med att använda pengar? Det ju svåra grejer.

Campingchefen

Citatet indikerar en vilja att förlänga säsongen men det framkommer svårigheter gällande vem som ska agera först, aktören eller kunden, vilket i grund och botten är en ekonomisk fråga. *Näringslivsutvecklaren* förklarar situationen som en komplex korrelation där det ena utlöser det andra, aktörerna stänger ner för att det inte är några besökare och eftersom allting är stängt anländer inga besökare. Trots att den ekonomiska hållbarheten inte är en central del i denna studie är den, som tidigare nämnts i avsnitt 3.1, en viktig del och det är svårt att helt bortse från de ekonomiska faktorerna. Det krävs att någon intressent, aktör eller besökare, tar första steget gällande att spendera pengar för att förlängningen av säsongen ska bli verklighet. Forskningen belyser att utvecklingen inte kan ske genom en aktörs initiativ utan kräver en samverkan mellan flera aktörer (Thufvesson 2006, s. 26). Vidare kan det tänkas att större aktörer, såsom Höganäs kommun och Länsstyrelsen, har större möjlighet att i en ledande position initiera och koordinera sådana insatser.

Näringslivsutvecklaren förklarar att Höganäs kommun arbetar aktivt med att försöka sprida ut besökarna och förlänga sommarsäsongen. De lägger därmed en liten budget för sommarmånaderna för att istället kunna använda mer pengar under våren och hösten (*Näringslivsutvecklaren*). *Campingchefen* belyser att även deras verksamhet arbetar med att få fler besökare under höst och

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbyggsdestination

vinter genom att försöka nå ut till såväl skolgrupper och vandringsgrupper som turister och företag. Respondenten beskriver att viljan att sprida ut besökarna under året grundar sig i bristen på efterfrågan under lågsäsongen och en vilja att öka den efterfrågan. *Naturguidens* verksamhet innefattar aktiviteter som går att utföra året om, vilket innebär att de har en annan förutsättning till att kunna verka även under lågsäsong. Under lågsäsongen arbetar verksamheten mot en annan målgrupp och fokuserar på företagsgäster och konferenser. Naturreservatet har alltså de förutsättningar som krävs för att *Naturguiden* ska kunna bedriva sin verksamhet året om, exempelvis tillgång till natur och hav oavsett årstid. Att platsens förutsättningar är en viktig del i aktörernas förmåga att hantera säsongsvariationerna är något som forskningen av Martín Martín et al. (2020) styrker.

Utöver möjligheterna innebär säsongsvariationerna trots allt även utmaningar, exempelvis gällande den bristande förmågan att fastanställa personal. Samtliga respondenter är eniga om att turismen skapar jobb vilket är positivt för samhället, något som även Lorenzens (2021) forskning stödjer. De ökade jobbtillfällena kan tänkas innebära en positiv effekt för den sociala hållbarheten i ett samhälle. Det skiftande besöksstrycket bidrar dock till att behovet av personal är varierande under året, vilket gör det svårt att fastanställa personal. *Campingchefen* berättar att eftersom beläggningen av deras verksamhet är låg under vinterhalvåret finns inte möjligheten till att fastanställa personal året om, trots att viljan att göra det finns. *Krögaren* är enig i detta och menar att eftersom de är en säsongsbaserad verksamhet blir det svårt att fastanställa personal. Vidare berättar respondenten att de ibland har problem att återanställa personal, speciellt kockar och städerskor, av orsaken att personerna ofta har hittat en annan arbetsgivare eller flyttat mellan säsongerna. Flera av respondenterna är samstämmiga gällande utmaningen med att hitta och bibehålla kompetensen hos personalen eftersom bemanningen påverkas av säsongsvariationerna.

Höganäs kommun har, som nämnts i avsnitt 4.2, initierat ett projekt för att husera säsongspersonal som rekryteras utanför kommunen. En artikel i HK Magasinet (Vahtera 2022, s. 36) informerar om kommunen inte har tillräcklig med kompetens för att täcka upp de behov som turismen medför. Därför finns en vilja att locka till sig kompetent säsongspersonal utanför kommunen. Detta kan tolkas som ett försök att säkra upp den bristande kompetens respondenterna vittnar om.

Utmaningarna som aktörerna på Kullahalvön ställs inför samstämmer med Baum och Lundtorps (2001, s. 2) förklaring till vilka problem som kan uppstå på en säsongsddestination. Forskarna hävdar att det är utmanande att bibehålla kompetens inom verksamheterna vid säsongsanställningar vilket kan påverka servicen negativt. Viljan att fastanställa personal finns men på grund av den ojämna ekonomiska situationen under året saknas möjligheten att göra detta (*Krögaren*). Vidare ställs säsongsbaserade verksamheter inför utmaningen att täcka hela årets utgifter med några månaders inkomst (Baum & Lundtorp 2001, s. 2), vilket i *Krögarens* fall påverkar deras förmåga att fastanställa.

4.3.2 Ett delat mål är ett enat mål

Samtliga respondenter är överens om att turisterna börjar anlända under vårens högtidshelger men att Kullahalvöns högsäsong pågår från midsommar till slutet på augusti. *Krögaren* förväntar sig däremot att säsongen för deras del kommer sträcka sig till september eftersom verksamheten har fler utländska bokningar efter att restriktionerna börjat släppa och att exempelvis tyskarna överlag har en senare semester. Baserat på detta kan högsäsongen på Kullahalvön tänkas uppstå från en institutionell säsongsvariation. Det är samstämmigt med hur Butler enligt Baum och Lundtorp (2001, s. 1) beskriver institutionell säsongsvariation, eftersom tidpunkterna för högsäsong sammanfaller med skollov och semesterperioder. Däremot spelar även vädret en viktig roll i besöksflödet, vilket är något som *Krögaren* poängterar gällande möjligheten att förlänga säsongen. *Krögaren* menar att det är många som besöker naturreservatet Kullaberg för att vandra och cykla men att turisterna inte tycker det är lika roligt att göra det i januari som i maj. Vikten av sol och en grönare natur kan därmed tyda på att en naturlig kontext även har en påverkan i säsongsvariationens uppkomst på Kullahalvön. Butler beskriver enligt Baum och Lundtorp (2001, s. 1) att den naturliga säsongsvariationen är väderbaserad och att faktorer som sol, tropisk värme och snö är väsentliga. Kullahalvön har därmed ingen kontroll över uppkomsten av variationerna eftersom aktörerna varken kan påverka tiden för skollov och semesterperioder eller vädret. Däremot kan det tänkas att en varmare vår och höst kan utöka Kullahalvöns säsong än om det varit kallare väder. Den naturliga säsongsvariationen är därmed inte påverkingsbar men den kan förkorta eller förlänga säsongen beroende på vädret, till skillnad från den institutionella där semester och lov är fasta.

Säsongsvariationerna är något som respondenterna vill jämna ut och *Naturguiden* poängterar att andra aktörer uttrycker att även de vill kunna bedriva sina verksamheter året om. Strävan efter att det ska vara samma besöksflöde året om går att likna med Butler och Maos (1997 refererad i Butler 2001, s. 8) beskrivning av det så kallade non-peak-mönster som grundar sig i ett jämnt besöksflöde året om. *Naturguiden* är dock medveten om att lågsäsongen kan ses som en möjlighet, under lågsäsong har de en möjlighet att återhämta sig, serva båtar och förbereda sig inför nästa säsong. Sådana möjligheter till återhämtning kan tänkas stötta och gynna lokalsamhället vilket är positivt eftersom det är ett sätt att arbeta med social hållbarhet på en plats. Fördelen med en lågsäsong stärks av att Butler (1998) poängterar att även naturen kan få en chans att återhämta sig efter slitaget som turisterna medför under högsäsong. Det innebär att den miljömässiga dimensionen av hållbarhet stabiliseras och möjligheter finns även att återbygga en mer hållbar destination till nästkommande säsong. Med stöd i Baum och Lundtorp (2001, s. 3) kan det vara svårt för Kullahalvön att bli en helårsdestination eftersom den är en nordlig destination med lägre vattentemperaturer under höst, vinter och vår. På så sätt kan det tänkas vara mer fördelaktigt att försöka förlänga den redan existerande säsongen än att sträva mot att bli en helårsdestination.

Sammanfattningsvis kan det tänkas att samarbete mellan aktörer på en säsongdestination är centralt för att förlänga säsongen. *Naturguiden* menar att det krävs att alla aktörer på platsen tänker på samma sätt och att alla måste "vara med på tåget". Det krävs att det finns aktörer som har öppet under lågsäsong för att besökarna ska ha möjligheten att stanna längre. Respondenten fortsätter med att förklara vikten i att det behöver finnas restauranger och boenden öppna för besökarna även under lågsäsong. Det för att de ska ses som en attraktiv destination och inte som en "spökstad" eftersom turisterna då tappar intresset att besöka Kullahalvön. Kronen (2018) konstaterar att det är relevant för aktörer i en landsbygdscontext att samverka för att utveckla turismen och skapa värde för turisterna. *Näringslivsutvecklaren* menar att de som kommun endast kan synliggöra den potential platsen har för de privata aktörerna och att de tycker sig se privata aktörer som mer och mer tar vara på den potentialen. För att öka platsens attraktivitet är det gynnsamt att aktörerna samverkar för att kunna använda synergieffekterna till sin fördel (Thufvesson 2009, s. 26). Aktörerna kan med hjälp av att kombinera sina resurser skapa värde och främja en lyckad

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

destinationsutveckling. Det kan därmed tänkas att samverkan är en väsentlig faktor i Kullahalvöns förmåga att förlänga sin säsong.

5. Slutsatser och diskussion

Detta avslutande avsnitt kommer att presentera studiens slutsatser, med vilka vi ämnar svara på studiens frågeställningar. Därefter kommer studiens resultat och slutsatser att diskuteras i ett bredare perspektiv, med utgångspunkt i studiens inledning och problemformulering, för att svara på studiens syfte. Avslutningsvis presenteras förslag på vidare forskning.

5.1 Slutsatser

Studien har utgått från tre frågeställningar för att besvara studiens syfte. De huvudsakliga frågeställningarna var: *Hur arbetar turismens aktörer för en miljömässigt och socialt hållbar utveckling i kontexten av säsongsbaserad turism?* och *Vilka möjligheter och utmaningar finns det med att verka på en säsongdestination?* Den tredje frågeställningen var något sekundär i relation till de andra genom analysen och var: *På vilka sätt sker samverkan mellan olika intressenter på en säsongdestination för att möjliggöra värdeskapande för turisterna?* Samverkan uttrycker sig på olika sätt i det empiriska materialet och har därför analyserats löpande vilket slutligen inneburit att frågeställningen besvarats med avstamp i flera avsnitt av analysen.

Gällande det miljömässiga hållbarhetsarbetet tydliggör analysen den röda tråd som framkommer av det empiriska materialet: att spridning av hållbarhetsrelaterad kunskap är en viktig del i aktörernas verksamheter. Respondenterna uttrycker inte att deras arbete innefattar att utbilda besökare och lokalbefolkning inom hållbarhet men vi anser att det ger större förutsättningar för en säsongsbaserad destination att bli mer hållbar. Det framkommer även att samarbete är centralt för den miljömässiga aspekten av hållbarhet och att det främst kommer till uttryck genom certifieringar och nätverk. Gällande det sociala hållbarhetsarbetet uppenbarades att det inte finns ett lika stort medvetet fokus som kring det miljömässiga. Däremot framkommer det att de faktiskt arbetar med social hållbarhet. Aktörerna samverkar med lokalbefolkningen, genom forum och visionsdagar, för att få deras perspektiv på hur platsen bäst kan gynnas av turismen. Kommunen engagerar även lokalbefolkningen då de tar hjälp av lokalbefolkningen för att hyra ut boenden under den högt belastade sommarsäsongen, vilket också kan ses som ett sätt att arbeta med social hållbarhet.

Resultatet visar att säsongsvariationer medför både möjligheter och utmaningar för de aktörer som verkar på destinationen. Respondenterna uttrycker möjligheten i att utnyttja sommarsäsongens höga besöksstryck för att motivera en utveckling av Kullahalvön. Tidigare har utvecklingen gjorts genom att exempelvis anlägga nya cykelleder till Mölle. Dessutom framkommer det att en annan möjlighet är att det höga besöksstrycket skapar ett momentum som kan möjliggöra utvecklingen av platsens upplevelser resten av året. Exempelvis kräver sommarsäsongen en lägre budget vilket leder till att större ekonomiska tillgångar kan fördelas över vår och höst. Därtill kan vi konstatera att det finns vissa utmaningar med att verka på en säsongdestination. För det första har den ökade hemester-trenden medfört en utmaning gällande överbelastning och slitage. Besöksstrycket på Kullahalvön har inneburit stora trafikmängder vilket har överbelastat infrastrukturen på platsen. För det andra medför säsongsvariationerna svårigheter med kompetensförsörjning. Respondenterna vittnar om en utmaning gällande att bygga upp och bibehålla kompetens inom verksamheterna till följd av de oundvikliga säsongsanställningarna. För det tredje innebär det varierande besöksstrycket en utmaning gällande förmågan att förlänga säsongerna. Resultatet visar svårigheterna med att förlänga säsongerna på en landsbygdsdestination om inte aktörer samverkar.

Studiens resultat visar att samverkan sker på olika sätt, mellan flera olika intressenter. Därför har samverkan varit ett återkommande tema i analysen. Att flera intressenter kan möjliggöra värdeskapande för turisterna exemplifieras genom att respondenterna vittnar om att de vill involvera lokalbefolkningen i turismen, just eftersom de har en stor betydelse för de värdeskapande processerna. Resultatet visar även att lokalbefolkningen har en stor inverkan på turisternas upplevelser i helhet. Vidare framkommer att samverkan är ett viktigt verktyg när det kommer till att förlänga säsongen. Genom samverkan aktörer emellan kan värde skapas för turisterna eftersom en utökad säsong öppnar upp för ytterligare möjligheter för turister att besöka och nyttja platsen.

5.2 Diskussion

Att i en säsongsbaserad kontext fokusera på miljömässig och social hållbarhet, likväl som ekonomisk, förväntades framställas som ett problem bland studiens respondenter. Det visade sig däremot inte vara fallet och följaktligen är vårt ställningstagande att hållbarhetsarbete är något som

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

alla verksamheter kan arbeta med, oavsett om de är verksamma i en säsongsbaserad kontext eller inte. Emellertid visade resultatet att de verksamheter som är politiskt bundna, tillhör en koncern eller är medlemmar i ett nätverk har andra förutsättningar till att arbeta med hållbarhet. Vikten av att utbilda allmänheten i ett hållbarhetsarbete konstaterades ovan och grundar sig i att ju fler som är engagerade inom hållbarhet desto större effekt har det arbete som initieras. Därför anser vi att utbildning av allmänheten, med stöd i forskningen av Kim et al. (2021), ger bättre förutsättningar för en säsongsbaserad destination att bli mer hållbar.

Vidare tydliggjordes att samverkan med lokalbefolkningen är en viktig förutsättning för utvecklingen av en säsongdestination. Med stöd i Cavagnaro (2018) är vårt argument lokalbefolkningens delaktighet i turismutvecklingen är ovärderlig. Däremot visar vår studie att turismutvecklingen på Kullahalvön medför stora besöksmängder under sommaren, vilket märks av bland lokalbefolkningen. De samsas till stor del om platsens utrymme och resurser med turisterna och vår ståndpunkt är att det höga besöksantalet även innebär en högre belastning på Kullahalvöns psykologiska bärkraft. Med stöd i Uysal, Woo och Singals (2012) resonemang vill vi hävda att en negativ påverkan på lokalbefolkningen är oundviklig när det handlar om en destination som är så pass välbesökt som Kullahalvön är under sommaren. Följaktligen påverkas lokalbefolkningens livskvalitet på ett negativt sätt i samband med att fler turister besöker destinationen.

Säsongvariationer betraktas ofta som något negativt men vi har i denna studie funnit belägg för att det även kan medföra möjligheter för säsongdestinationens aktörer. De möjligheter som betonats innefattar exempelvis: fler arbetstillfällen, naturlig återhämtning för platsen under lågsäsong samt att sommarens höga besöksstryck skapar en potential för att förlänga säsongerna och därmed minska den inaktiva perioden under höst och vinter. Högsäsongen har även möjliggjort värdeskapande aktiviteter för både turister och lokalbefolkningen, det kan därför argumenteras för att turismens behov och efterfrågan gynnar platsens infrastruktur och utveckling. Dock kan vi konstatera att det även finns utmaningar med att bedriva en säsongsbaserad verksamhet på landsbygden. De utmaningar som framhävts innefattar exempelvis: svårigheten med att husera säsongspersonal, kompetensförsörjning och svårigheten med att förlänga säsongen. Vår studie

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

visar att det blir svårt att locka turister till platsen om endast ett fåtal verksamheter har öppet under lågsäsong. Vårt ställningstagande är därför, med förankring i Thufvesson (2006, s. 6), att det krävs att majoriteten av verksamheterna på Kullahalvön är delaktiga för att möjliggöra en förlängning av säsongen.

Baserat på studiens resultat anser vi att samverkan är viktigt för att möjliggöra värdeskapande för turisterna. Samverkan kommer i studien till uttryck på olika sätt, inte bara mellan aktör och besökare utan även mellan andra intressenter, som exempelvis lokalbefolkning och besökare. Värde kan alltså skapas av flera intressenter men, med stöd i Vos (2019), vill vi belysa att det är turismaktörerna som möjliggör exempelvis lokalbefolkningens delaktighet i de värdeskapande processerna. Genom samarbete på en destination möjliggörs skapandet av en bättre destination, alltså ett större värde för turisterna. Det är dock viktigt att ha i beaktning att det endast är turisterna som kan avgöra om värde faktiskt har skapats av aktörernas samverkan. Därför måste det finnas en efterfrågan på en förlängning av Kullahalvöns säsong från turisterna. Finns det ingen efterfrågan kan det resultera i att aktörernas samverkan för en förlängd säsong inte bedöms som värdeskapande av turisterna.

5.2.1 Vi blickar bortom Kullahalvön

Studiens syfte var att undersöka hur turismaktörer på en säsongdestination arbetar med miljömässiga och sociala hållbarhetsaspekter i arbetet med hållbar utveckling. Vidare syftade studien till att undersöka hur turismaktörer hanterar och påverkas av säsongvariationer. Med studien kan vi konstatera att variationerna inte bara medför negativa konsekvenser för en plats. Under lågsäsong möjliggörs återhämtning från den påfrestning som det höga besöksstrycket orsakat för platsens miljö och lokalbefolkning. Verksamheter på platsen får även tillfälle att utföra förberedande arbete inför nästkommande säsong. Följaktligen är vår ståndpunkt att säsongvariationer möjliggör att landsbygdsdestinationer kan bli mer miljömässigt och socialt hållbara. Att miljömässigt hållbarhetsarbete dock får mer utrymme bland turismaktörer kan å ena sidan förstås utifrån det faktum att miljön får allt mer fokus av såväl allmänhet som näringslivet. Det är även den miljömässiga dimensionen som omfattas av de hållbarhetscertifieringar som riktar sig till näringslivet. Å andra sidan innefattas samtliga dimensioner av hållbarhet inom exempelvis

Agenda 2030 och FN:s mål för hållbar utveckling. Det indikerar att näringslivet och samhället i stort bör inkludera såväl social och ekonomisk som miljömässig hållbarhet. Visserligen kan den bristande balansen mellan de tre dimensionerna tyda på en svårighet att uppnå hållbar destinationsutveckling. Däremot kan alltså destinationer med en lågsäsong uppnå en turism som tar fullt ansvar för samtliga aspekter av nuvarande och framtida miljömässig, social och ekonomisk påverkan för landsbygdsdestinationer.

En hållbar destination kan förslagsvis också ses ha möjlighet att verka året om. Attraktiva sommardestinationer på landsbygden har möjlighet att förlänga sina säsonger men det blir en utmaning om inte alla aktörer är med. Anledningen till att en landsbygdsdestination är beroende av samverkan för att förlänga sin säsong, och därmed ses som en "komplett" destination, grundar sig i antalet aktörer på platsen. Det kan tänkas att en storstad inte möter samma problem eftersom platsen generellt sett har ett mångsidigt utbud. Urbana destinationer har därför inte samma känslighet kring stängda verksamheter eftersom städer kan erbjuda ett grundutbud som täcker besökarnas behov trots att inte alla platsens aktörer är öppna. Vi vill vidare poängtera att en landsbygdsdestination i Sverige inte har de naturliga förutsättningar som krävs för att bli en helårsdestination. Generellt sett påverkas aktiviteterna på en landsbygdsdestination mer av väder än de aktiviteter som den urbana destinationen erbjuder. Vi hävdar därför att en säsongdestination i en landsbygdscontext har bättre förutsättningar att förlänga den existerande säsongen snarare än att sträva efter ett non-peak-mönster.

5.3 Förslag till vidare forskning

Denna studie har haft sin utgångspunkt i hur aktörer verkar på en säsongdestination och hur ett hållbarhetsarbete bedrivs. Det kan finnas ett intresse för framtida forskning att granska hur lokalbefolkningen i större utsträckning upplever säsongvariationerna genom en kvantitativ ansats för att skapa större utrymme och underlag åt begreppet livskvalitet. Vidare kan det vara av intresse att studera turismens påverkan på lokalbefolkningen i relation till TALC-modellen (Tourism Area Life Cycle) och undersöka vilket stadie av turismutvecklingen som påverkar lokalbefolkningen mest. I vidare forskning kan det även vara relevant att inkludera den ekonomiska hållbarheten eftersom lokalbefolkningen kan tänkas vara mer känsliga i olika stadier av turismutvecklingen.

6. Källförteckning

Albrecht, J., Haid, M., Finkler, W. & Heimerl, P. (2022). What's in a Name? The Meaning of Sustainability to Destination Managers. Sustainability Implementation in Destination Management. *Journal of Sustainable Tourism*, 30(1), ss. 32-51. doi:10.1080/09669582.2020.1868483

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod*. Andra uppl., Stockholm: Liber.

Baum, T. & Lundtorp, S. (2001). Seasonality in Tourism: An Introduction. I Baum, T. & Lundtorp, S. (red.) *Seasonality in tourism*. Oxford: Pergamon, ss. 1-4.

Bowen, J. & Sotomayor, S. (2021). Including Residents in the Rebranding of Tourist Destinations to Achieve Sustainable Development Goals. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 14(1), ss. 56-64. doi:10.1108/WHATT-10-2021-0140

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje uppl., Stockholm: Liber.

Butler, R. W. (1998). Seasonality in Tourism: Issues and Implications. *Revue de Tourisme*, 3, 18-24.

Butler, R. W. (2001). Seasonality in Tourism: Issues and Implications. I Baum, T. & Lundtorp, S. (red.) *Seasonality in Tourism*. Oxford: Pergamon, ss. 7-21.

Cassinger, C. & Nilsson, J.-H. (2021). Hållbar utveckling i överturismens era. *Organisation & Samhälle*. <https://org-sam.se/hallbar-utveckling-i-overturismens-era/>

Cavagnaro, E. (2018). *Sustainable Value Creation in Hospitality*. Guests on Earth. Oxford: Goodfellows publishing.

Coccosis, H. (2004). Sustainable Tourism and Carrying Capacity: A New Context. I Coccosis, H. & Mexa, A. (red.) *The Challenge of Tourism Carrying Capacity Assessment*. London: Visit SweRoutledge, ss. 3-14.

Green Key (u.å). *Hållbarhet inom besöksnäringen*. <https://www.greenkey.se/> [2022-04-28]

Grönroos, C. (2015). *Service management och marknadsföring*. Stockholm: Liber AB.

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbyggsdestination

Grönroos, C. & Voima, P. (2013). Critical Service Logic: Making Sense of Value Creation and Co-creation. *Journal of the Academic Marketing Science*, 41, ss. 133-150. doi:10.1007/s11747-012-0308-3

Halh, G. (2020). De är närmast målen i Agenda 2030 – hela listan. *Dagens Samhälle*. <https://www.dagenssamhalle.se/samhalle-och-valfard/hallbarhet/de-ar-narmast-malen-i-agenda-2030-hela-listan/> [2022-05-03]

Hansen, A., Beery, T., Fredman, P. & Wolf-Watz, D. (2022) Outdoor Recreation in Sweden During and After the Covid-19 Pandemic – Management and Policy Implications. *Journal of Environmental Planning and Management*, ss. 1-22. doi:10.1080/09640568.2022.2029736

Hwang, D., Stewart, W. & Ko, D.-W. (2012). Community Behavior and Sustainable Rural Tourism Development. *Journal of Travel Research*, 51(3), ss. 324-341. doi:10.1177/0047287511410350

Höganäs kommun (2021). *Höganäs kommuns miljöprogram 2015-2025*. Höganäs: Höganäs kommun. https://www.hoganas.se/download/18.765ba991784b13246f10c29/1618312885309/Milj%C3%B6program%202015-2025_2021.pdf

Jover, J. & Díaz-Parra, I. (2022). Who Is the City for? Overtourism, Lifestyle Migration and Social Sustainability. *Tourism Geographies*, 24(1), ss. 9–32. doi:10.1080/14616688.2020.1713878

Kim, S., Kang, Y., Park, J.-H. & Kang, S.-E. (2021). The Impact of Residents' Participation on Their Support for Tourism Development at a Community Level Destination. *Sustainability*, 13, ss. 1-15. doi:10.3390/su13094789

Kim, H., Kim, YG. & Woo, E. (2021). Examining the Impacts of Touristification on Quality of Life (QOL): the Application of the Bottom-Up Spillover Theory. *The Service Industries Journal*, 41(11-12), ss. 787-802. doi:10.1080/02642069.2020.1722652

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje uppl., Lund: Studentlitteratur AB.

Lorenzen, M. (2021). Rural Gentrification, Touristification, and Displacement: Analyzing Evidence from Mexico. *Journal of Rural Studies*, 86, ss. 62-75. doi:10.1016/j.jrurstud.2021.05.015

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbyggsdestination

Martín Martín, J. M., Salinas Fernández, J. A., Rodríguez Martín, J. A., & Ostos Rey, M. del S. (2020). Analysis of Tourism Seasonality as a Factor Limiting the Sustainable Development of Rural Areas. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 44(1), ss. 45–75. doi:10.1177/1096348019876688

McAreavey, R. & McDonagh, J. (2011). Sustainable Rural Tourism: Lessons for Rural Development. *Sociologia Ruralis*, 51(2), ss. 175-194. doi:10.1111/j.1467-9523.2010.00529.x

Naidoo, P. & Ramseook-Munhurrun, P. (2019). Tourism and Quality of Life. I Gursoy, D. & Nunkoo, R. (red.) *The Routledge Handbook of Tourism Impacts: Theoretical and Applied Perspectives*. London: Routledge, ss. 35-48.

Nature's Best Sweden (2020). *Om Nature's Best*. <https://naturesbestsweden.com/om-oss/> [2022-04-28]

Naturvårdsverket (u.å.). Parisavtalet. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/det-globala-klimatarbetet/parisavtalet> [2022-04-29]

Nilsson, J.-H. (2020). Conceptualizing and Contextualizing Overtourism: the Dynamics of Accelerating Urban Tourism. *International Journal of Tourism Cities*, 6(4), ss. 657-671. doi:10.1108/IJTC-08-2019-0117

Reid, D. G., Mair, H. and Taylor, J. (2000). Community Participation in Rural Tourism Development. *World Leisure Journal*, 42(2), ss. 20–27. doi: 10.1080/04419057.2000.9674183.

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff till studie – Om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur AB.

UNWTO (u.å.). Sustainable development. <https://www.unwto.org/sustainable-development> [2022-04-21]

Uysal, M., Woo, E. & Singal, M. (2012). The Tourist Area Life Cycle (TALC) and Its Effect on the Quality-of-Life (QOL) of Destination Community. I Uysal, M., Perdue, R. & Sirgy, M.J. (red.) *Handbook of Tourism and Quality-of-Life Research: Enhancing the Lives of Tourists and Residents of Host Communities*. New York: Springer Dordrecht Heidelberg.

Vahtera, C. (2021). Eventuellt Vistelseförbud. *HK Magasinet*, 2, s. 34.

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

Vahtera, C. (2022). Kvickbadet får ett lyft. *HK Magasinet*, 1, ss. 14, 36.

Visit Sweden (2021a). *Den svenska målgruppen*. https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/images.corporate.visitsweden.com/documents/Den_svenska_malgruppen_anp Assad.pdf [2022-04-03]

Visit Sweden (2021b). *Svemester: Del 1*. <https://corporate.visitsweden.com/kunskap/sverige/svemester-del-1/> [2022-04-03]

Vos, K. (2019). The Development of Wine Tourism in Atypical Wine Regions: the Challenge of Multistakeholder Cooperation?. *International Studies: Interdisciplinary Political and Cultural Journal*, 24(2), ss. 127-142. doi:10.18778/1641-4233.24.08

WCED (1987). *Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development*. Oslo: United Nations. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>

Åttingsberg, R. (2020). Framtiden bestäms här och nu – i alla fall till viss del. *Jordbruksaktuellt*, 1 juni. <https://www.ja.se/artikel/2226167/framtiden-bestms-hr-och-nu--i-alla-fall-till-viss-del.html>

Bilagor

Bilaga 1 - Missivbrev

Hej! Vi är två studenter från Lunds universitet som studerar sista terminen vid utbildningen för Service Management. Under våren skriver vi vår kandidatuppsats, inriktad på turism och hållbarhet. Syftet med studien är att skapa en ökad förståelse för hur en destination förhåller sig till hållbarhet samt vilka möjligheter och utmaningar som olika aktörer står inför när det kommer till hållbar destinationsutveckling.

Studien kommer att utgå från exemplet Kullahalvön och intervjuer med personer som arbetar inom verksamheter kopplade till turism. Följaktligen söker vi dig som har kännedom om och erfarenhet av turism eller destinationsutveckling på Kullahalvön. Intervjun kan genomföras vid ett digitalt eller fysiskt möte. Vi beräknar att intervjun kommer att ta ungefär 60 minuter. Den baseras på frågor som ni gärna får ta del av i förväg och vi hoppas att dessa kommer att öppna upp för en givande diskussion. Vi undrar därför om det finns någon inom er verksamhet som kan tänka sig delta i en intervju. Det skulle vara till stor hjälp för vår studie att få en inblick i hur er verksamhet arbetar med hållbarhet. Vi har som mål att genomföra intervjun under v. 15-17.

Vid arbetet med intervjun kommer vi att ta hänsyn till Vetenskapsrådets forskningsetiska principer, vilket innebär att deltagandet är frivilligt och kommer att behandlas konfidentiellt. Det innebär även att om du skulle vilja kan du när som helst avbryta intervjun och därmed även ditt deltagande. Det insamlade materialet kommer endast att användas i forskningssyfte och ni har rätt till att ta del av transkriberingen samt godkänna materialet om så önskas.

Om ni har möjlighet att delta i denna studie, vänligen återkoppla med svar så snart som möjligt så återkommer vi med mer information och detaljer kring hur intervjun är tänkt att genomföras.

Vi ser fram emot att höra från er!

Bilaga 2 - Intervjuguide

Intervjuguide

Inledning och etiska principer

- Presentation av oss, var vi kommer ifrån och vad vi studerar. (Lunds Universitet, Campus Helsingborg, Service Management med inriktning Turism och Hotell).
- Du kommer att vara anonym och det insamlade materialet kommer endast att användas i forskningssyfte och ni har rätt till att ta del av transkriberingen samt godkänna materialet om så önskas. (Förklara de fyra etiska principerna).
- Fråga om det är okej att vi spelar in samtalet. Inspelningen förenklar vår transkriberingsprocess och du får när som helst avbryta samtalet utan förklaring.

Förklara uppsatsen och dess syfte

Syftet med studien är att undersöka hur turismaktörer på en säsongdestination arbetar med hållbar utveckling och hur de hanterar och påverkas av säsongvariationer. Vi vill även undersöka vilken roll de sociala och miljömässiga hållbarhetsaspekterna har i arbetet med hållbar utveckling. Genom en fallstudie av destinationen Kullahalvön kommer vi att illustrera hur en säsongdestination bemöter möjligheter och utmaningar med hållbar utveckling.

- Social hållbarhet innebär exempelvis att ta hänsyn till människors välbefinnande, rättigheter och behov. För enskilda företag kan det också handla om att engagera sig i det lokala samhället. Företaget verkar alltså för att människor kan leva ett gott liv och att samhället hålls samman.
- Miljömässig hållbarhet handlar om att minska miljöpåverkan och resursförbrukning. Ett sådant arbete kan bland annat innefatta källsortering, energibesparing och att ha ett cirkulärt kretslopp.

Bakgrund

- Kan du berätta lite om dig själv? Vem du är, din bakgrund.
- Hur länge har du varit anställd på [xxx]? Berätta om din roll i verksamheten.

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

- Berätta kort om dina erfarenheter. Hur kommer det sig att du hamnade på [xxx]?

Ämnesrelaterade frågor

Ämne 1: Hållbar utveckling

- Vad innebär hållbarhet för er?
 - Några områden som är särskilt viktiga för er som aktör?
 - Har ni några uppsatta hållbarhetsmål?
- Beskriv hur ni tänker kring turism i relation till social och miljömässig hållbarhet.
 - Har er verksamhet några hållbarhetsinitiativ inom dessa två dimensioner?
- Vilken/vilka är de största utmaningarna med ert hållbarhetsarbete?
- Samarbetar ni med andra aktörer i ert hållbarhetsarbete?

Ämne 2: Säsongsturism

- Upplever ni att Kullahalvön har en säsongsbaserad turism? Vilka är säsongerna och vad kännetecknar dem?
 - På vilka sätt märks säsongsturismen av på låg- respektive högsäsong?
- Hur påverkar säsongsturismen er verksamhet?
 - Vilka positiva och negativa effekter kan uppstå från säsongsturism?
 - Finns det, enligt dig, någon problematik med säsongsvariationer för er verksamhet? Vad är problemen?
 - Finns det särskilda problem kopplat till Kullahalvön som destination i relation till säsongsbaserad turism?
- Hur arbetar ni med säsongsvariationer?
 - Skillnader i besöksflöden, tillgänglighet osv
- Vilka möjligheter finns gällande säsongsturism?
- Vilken är den största utmaningen gällande säsongsturism?

Ämne 3: Turismens effekter

- Vilka effekter medför turismen (i allmänhet) på Kullahalvön?
 - Påverkar det er verksamhet? Om ja, hur?

Sommaren - ett självspelande piano

En studie om hållbarhetsarbete på en säsongsbaserad landsbygdsdestination

- Hur anser ni att turismen påverkar samhället och lokalbefolkningen på Kullahalvön?
- Anser du att samhället förändras till följd av turismen? Om ja, hur?
 - Förändras det främst till förmån för turisterna eller för lokalbefolkningen?
- Vilken påverkan har turisterna på samhället och människorna som bor på platsen?
- Berätta om beläggningsmellan lokalbefolkning och turister under låg- respektive högsäsong.
 - Vilken grupp besöks ni av mest respektive minst?
 - Har ni märkt av en förändring i antalet inkommande turister till följd av pandemin?

Ämne 4: Ansvar

- Upplever ni svårigheter med att bedriva ett hållbarhetsarbete i relation till gästernas upplevelser?
- Har ni fått någon respons på ert hållbarhetsarbete?
 - Positiv/negativ?

Ämne 5: Framtiden

- Hur ser ni på hållbarhetsarbetet framåt i tiden?
 - Några projekt som kommer initieras?
- Nya svårigheter/utmaningar?
- Förväntar ni er samma besökstryck framöver?
 - Påverkas ert hållbarhetsplanering/arbete av det?

Avslutande frågor

Skulle du vilja tillägga något? Är det någon aspekt som vill belysa inom ämnet som vi inte tagit upp?